

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Leka kommune

Arkivsak: 21/333
Møtedato/tid: 08.12.2021 kl. 12:00
Møtested: Kommunestyresalen

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
23/21	Revisjonsstrategi og oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring
24/21	Budsjettprosessen - mål og strategier kontrollutvalgte 2022
25/21	Kontrollutvalgets årsplan 2022
26/21	Referatsaker november 21
27/21	Godkjenning av protokoll

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Einar Sandlund på telefon 938 97 555, eller e-post: einar.sandlund@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer, 29.11.2021

Arve Haug (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Einar Sandlund/s/
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Revisjonsstrategi og oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

08.12.2021

Saknr

23/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 216

Arkivsaknr 21/261 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar den gitte informasjonen til orientering og har ingen merknader til oppdragsansvarlig regnskapsrevisor sin vurdering av uavhengighet.

Vedlegg

Revisors uavhengighetserklæring

Saksopplysninger

Enhver som foretar revisjon for kommune eller fylkeskommune skal fortløpende vurdere egen uavhengighet, jfr. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget, jfr. § 19 2. ledd. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder både ved regnskapsrevisjon og ved forvaltningsrevisjon. Forskriftens §§ 17 og 18 setter krav til hhv. revisors tilknytning til revidert virksomhet, samt hvilke stillinger/verv/tjenester revisor kan ha.

Ytterligere krav til oppdragsansvarlig revisor er kravet tilandel. Oppdragsansvarlig revisor må ha ført en hederligandel, være i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, samt være myndig.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er registrert revisor. For registrerte og statsautoriserte revisorer vilandel normalt være kontrollert av finanstillsynet ifm. godkjenningen, og av kontrollutvalget ved tildeling av oppdraget.

Revisor vil dessuten orientere om revisjonsstrategien og forhold vedrørende regnskapsrevisjonsarbeidet for 2021.

Vurdering

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er registrert i finanstillsynets virksomhetsregister. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil gå gjennom sin årlige egenvurdering i møte.

Revisjonsstrategien og forhold rundt regnskapsrevisjonsarbeidet er det viktig at kontrollutvalget har kunnskap om, samt mulighet til å stille spørsmål o.l. til revisjonen om dette.

Så fremt kontrollutvalget ikke har innvendinger, anbefales det å ta den gitte informasjonen til etterretning.

Egenvurdering av uavhengighet:

Leka kommune

Kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19 setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er beskrevet i bestemmelsene. Dette dokumentet beskriver revisors egenvurdering og skal ivareta krav i forskrift.

Ansettelsesforhold	Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet
Medlem i styrende organer	Undertegnede er ikke medlem i styrende organer i noen virksomhet som Leka kommune deltar i.
Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.
Nærstående	Undertegnede har ikke nærstående som har en slik tilknytning til Leka kommune at dette har betydning for min uavhengighet og objektivitet i utførelsen av revisjonsoppdraget.
Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	Undertegnede bekrefter at det ikke er ytet rådgivning eller andre tjenester overfor Leka kommune som er av en slik art at dette kommer i konflikt med denne bestemmelsen. Før slike tjenester utføres, vurderer revisor rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom revisor konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriftens § 14, utfører revisor ikke tjenesten. Hvert enkelt tilfelle vurderes særskilt. Revisor vil kunne besvare spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Slike veiledninger skjer med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.
Tjenester under (fylkes)kommunens egne ledelses- og kontroll-oppgaver	Undertegnede bekrefter at det ikke ytes tjenester overfor Leka kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Revisjon Midt-Norge SA opptrer som fullmektig for Leka kommune
Andre særegne forhold	Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet.

Namsos, 23.8.2021

Linda Pettersen

Linda Pettersen
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Budsjettprosessen - mål og strategier kontrollutvalget 2022

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

08.12.2021

Saknr

24/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/385 - 14

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til de mål og strategier som er nevnt i saksfremlegget. Forøvrig viser utvalget til sin årsplan for 2022.

Saksopplysninger

Sekretariatet har mottatt brev fra kommunedirektøren, jfr. vedlegg.

Han ber om at utvalget knytter mål og strategier til konkrete budsjettposter. Sekretariatet har tatt utgangspunkt i selskapets nylig vedtatte strategi og knyttet dette til detaljerte budsjettposter, jfr. nedenfor.

Post Tekst

1082 Ledergodtgjørelse

1083 Møtegodtgjørelse

1084 Godtgjøring tapt arbeidsfortjeneste

1099 Arbeidsgiveravgift

1160 Kjøregodtgjørelse

1375 Kjøp av tjenester fra KonSek Trøndelag IKS

Målsetting/strategi: *Ivareta funksjonen som kontrollutvalgssekretariat.*

Være en kompetent administrasjon for kontrollutvalgene

1101 Faglitteratur/tidsskrifter

1153 Kursavgifter og oppholdsutgifter

1375 Kjøp av tjenester fra KonSek Trøndelag IKS

Målsetting/Strategi: *Kontrollutvalgene skal være en ressurs for kommunestyre og fylkesting.*

Selskapet skal tilby kontrollutvalget nødvendig kompetanse og tjenester for å utøve godt kontrollarbeid. Kontrollutvalget skal kunne delta på relevante regionale og nasjonale kurs/konferanser

1375 Kjøp av tjenester fra Revisjon Midt-Norge SA

Målsetting/Strategi: *Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert og at det gjennomføres forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.*

Vurdering

Kontrollutvalget anbefales å slutte seg til de målsettinger/strategier som er nevnt i saksfremlegget og viser forøvrig til årsplan 2022. Kontrollutvalget vil i løpet av året ha en løpende diskusjon på målsettinger og strategier.

Kontrollutvalgets årsplan 2022

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

08.12.2021

Saknr

25/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 20/385 - 12

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar det framlagte forslag til årsplan 2022.
2. Kontrollutvalgets årsplan oversendes kommunestyret til orientering.

Saksopplysninger

Årsplanen for 2022 viser kontrollutvalgets planer for sin virksomhet og er utarbeidet på et overordnet nivå. Planen er ikke en detaljert beskrivelse av kontrollutvalgets virksomhet. Det legges opp til 5 møter i 2022. Utkast til årsplan må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året, jfr. tabellen. Kontrollutvalget må uansett ha rom til å omprioritere dersom vanskelige eller viktige saker skulle komme frem gjennom året. Noe usikkerhet kan det også være ved gjennomføring/planlegging av fysiske møter og besøk pga. covid -19 pandemien ennå ikke er over.

Årsplanen vedtas av kontrollutvalget selv og sendes kommunestyret til orientering.

Forslag til kontrollutvalgets årsplan for 2022 følger vedlagt.

Kontakten med kommunestyret

Som kommunestyrets organ for å drive kontrollarbeid, bestreber kontrollutvalget seg for å være kjent og synlig for medlemmene i kommunestyret. Utvalgets leder ønsker med visse mellomrom å orientere kommunestyret om utvalgsarbeidet. Når kontrollutvalget oversender saker til behandling, vil utvalgsleder være til stede i kommunestyremøtet, og sakene må være presentert slik at kommunestyret kan oppleve dem som nyttige og informative. Dette gjelder ikke minst rapporter fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, som skal hjelpe kommunen til å forbedre tjenestekvaliteten. Undersøkelse er også et aktuelt redskap for kontrollutvalget for å klargjøre fakta og ansvar i konkrete saker. Kontrollutvalget skal følge opp forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i dialog med administrasjonen.

Henvendelser fra publikum

Innbyggerne bør oppmuntres til å kontakte utvalget når kommunale tjenester svikter, samtidig som det forklares at det vurderes, og at tar stilling til, om henvendelsen faller inn under kontrollarbeidet. Kontrollutvalget behandler, og tar, ikke stilling i enkeltsaker, men kan benytte slike saker til å påpeke mangler i system og praksis.

Virksomhetsbesøk

For å ha god kjennskap til kommunens virksomhet og kunne kommunisere med ansatte, besøker kontrollutvalget kommunale avdelinger/institusjoner og selskaper der kommunen har eierinteresser. Utvalget bestemmer hvor ofte det ønsker å gjennomføre slike besøk. Pga. Covid-19 har denne aktiviteten vært begrenset. Et alternativ kan være å få orienteringer fra administrasjonen i utvalgsmøtene.

Utvalgets faglige oppdatering

Medlemmene i kontrollutvalget får tilbud om å delta på faglige samlinger. Som følge av smitteverntiltak kan noen av disse bli erstattet av digitale konferanser og kurs. Koronapandemien og generelle utviklingstrekk med mer uforutsigbarhet gjør kommunens risiko- og vesentlighetsbilde utfordrende, og dette kan virke inn på hva som må prioriteres i kontrollarbeidet. Fjernmøter (Teams) vil være et alternativ til fysiske møter.

Års- og møteplan for kontrollutvalget 2022

Aktiviteter/saker	17.02.22	22.03.22	19.05.22	07.09.22	16.11.22
Referatsaker	X	X	X	X	X
Godkjenning av protokoll	X	X	X	X	X
Orientering fra rådmannen		X	X	X	
Vedtaksoppfølging	X				
Årsmelding for kontrollutvalget	X				
Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning			X		
Bestilling, forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll/undersøkelse	X			X	
Prosjektplan, forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll/undersøkelse		X			X
Rapport, forvaltningsrevisjon/Eierskapskontroll/undersøkelse				X	
Oppfølging av forvaltningsrevisjon økonomistyring	X		X		
Budsjett for kontrollutvalget				X	
Etterlevelseskontroll				X	
Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring					X
Revisjonsstrategi					X
Års- og møteplan					X
Virksomhetsbesøk			X		
Henvendelser fra publikum 1)					

1. Når det evt. kommer slike

Vurdering

Utkastet til årsplanen legges frem for utvalget til behandling og anbefales vedtatt med de endringer som kontrollutvalget selv finner å gjøre.

Referatsaker november 21

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

08.12.2021

Saknr

26/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033

Arkivsaknr 21/75 - 3

Forslag til vedtak

Referatene tas til orientering

Vedlegg

Melding om vedtak - Nytt valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget i Leka kommune

Møteprotokoll Representantskap interkommunalt politisk råd 20.09.2021

Bruker to måneder på innsynsbegjæringer - må tåle kritikk av Sivilombudet

Er det trygt å varsle til kontrollutvalget

Er samarbeidende partier én gruppe

Formannskapsmedlemmer kan være meddommere

Hva med klagebehandling i kommuner med egen klagenemnd

Kan et interkommunalt samarbeid selge tjenester

Om regionråd som er organisert som IKS. Må disse omdannes til interkommunalt politisk råd

Rundskriv-i-6-2021-om-kommunale-smitteverntiltak

Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser

Arbeidsgiver skal informere arbeidstakerne om ledige stillinger i virksomheten

Gjelder regler om habilitet også ved orienteringssaker

Kan man holde kommunestyremøte utenfor kommunegrensen

Ordfører er reklamemodell, er det lov

Saksopplysninger

Det kan bli fremlagt ytterligere referater i møtet.

Vurdering

Referatene anbefales tatt til orientering.

Leka kommune

KONSEK TRØNDELAGE IKS
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Deres ref:

Vår ref
2021/153-7

Saksbehandler
Beathe Mårvik

Dato
25.10.2021

— **Melding om vedtak - Nytt valg av medlemmer og varamedlemmer til
kontrollutvalget i Leka kommune**

Vedlagt oversendes kommunestyrets behandling og oppnevning av nytt kontrollutvalg i Leka kommune.

Kontrollutvalgets sammensetning fra 21.10.2021:

Arve Haug, leder
Lars Erik Holand, nestleder
Bjørge Tiller
Tom Einar Ulriksen
Kirsten Anita Pettersen

Varamedlemmer SP:

Svein Pettersen
Kristin Hagen Fjeldstad
Bernt Erik Thorvik

Varamedlemmer AP/SV/V:

Kirsti Johnsen
Ole Martin Johansen
Per Malvin Sandvik

Med hilsen

Beathe Mårvik
formannskapssekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur. Vedlegg

1 Vedtak K.sak 50/21 - Nytt valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget

Arkivreferanse: 2021/153-5

Saksframlegg

Saksbehandler: Beathe Mårvik

Sakens gang		
Saksnummer	Utvalg	Møtedato
50/21	Kommunestyret	21.10.2021

Nytt valg av medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget

Saksprotokoll fra Kommunestyret den 21.10.2021

Forslag fra Ole Kristian Holand: Som nytt fast medlem: Kirsten Anita Pettersen
Varamedlemmer SP:
1. Svein Pettersen
2. Kristin Hagen Fjeldstad
3. Bernt Erik Thorvik

Forslag fra Elisabeth Helmersen: Varamedlemmer fra AP, SV, V:
1. Kirsti Johnsen
2. Ole Martin Johansen
3. Per Malvin Sandvik

Forslag fra Elisabeth Helmersen: Som faste medlemmer til kontrollutvalget velges:
1. Arve Haug
2. Lars Erik Holand
3. Bjørg Tiller
4. Tom Einar Ulriksen
5. Kirsten Anita Pettersen

Som leder velges: Arve Haug
Som nestleder velges: Lars Erik Holand

Votering: Forslag fra Ole Kristian Holand og Elisabeth Helmersen enstemmig vedtatt.

Vedtak

Som faste medlemmer til kontrollutvalget velges:

1. Arve Haug
2. Lars Erik Holand
3. Bjørg Tiller
4. Tom Einar Ulriksen
5. Kirsten Anita Pettersen

Varamedlemmer SP:

1. Svein Pettersen
2. Kristin Hagen Fjeldstad
3. Bernt Erik Thorvik

Varamedlemmer AP, SV, V:

1. Kirsti Johnsen
2. Ole Martin Johansen
3. Per Malvin Sandvik

Som leder velges: Arve Haug

Som nestleder velges: Lars Erik Holand

Forslag til vedtak

Faste medlemmer:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Varamedlemmer AP/SV/V:

- 1.
- 2.
- 3.

Varamedlemmer SP:

- 1.
- 2.
- 3.

Leder:

Nestleder:

Hjemmel for vedtak

Bakgrunn for saken

Kommunestyret foretok nytt valg av kontrollutvalg i K.sak 21/21, dette med bakgrunn i at flere medlemmer i opprinnelig utvalg hadde et arbeidsforhold i Leka kommune, og dermed var utelukket fra valg, iht. [koml § 23-1, tredje ledd](#).

Kontrollutvalgets sammensetning ser slik ut:

Arve Haug, leder

Lars Erik Holand, nestleder

Bjørge Tiller, medlem

Tom Einar Ulriksen, medlem

Svein Pettersen, medlem

Solbjørge Wigum, varamedlem

Ellen Borgan Frisendal, varamedlem

Ole Martin Johansen, varamedlem

Kontrollutvalgets sammensetning etter nytt valg oppfyller ikke kravene i [koml § 7-5 annet ledd](#) om at minst 40 % av hvert kjønn skal være representert i utvalget, da sittende kontrollutvalg har ett kvinnelig medlem og fire mannlige.

Samtidig er det et krav om at det skal være én varaliste for hver gruppe, og ikke felles varaliste slik det ble gjort ved nytt valg i K.sak 21/21.

Kontrollutvalgets sekretariat har gjort Leka kommune oppmerksom på følgende utfordring:

Lars Einar Holand, fast medlem og Solbjørge Wigum, 1. varamedlem er ansatt på samme arbeidssted. Det er ikke praktisk mulig for begge å delta på det samme møtet, da det vil medføre at butikken må stenge. Det gjør at kontrollutvalget i realiteten bare har to varamedlemmer.

Iht. fjerde ledd i [kommunelovens § 23-1](#) kan kommunestyret når som helst velge medlemmer til utvalget på nytt. Hvis ett eller flere medlemmer av utvalget skal skiftes ut, **skal alle medlemmene velges på nytt**.

Kommunestyret velger selv leder, nestleder og medlemmer til kontrollutvalget.

Leder kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Utvalget skal ha minst 5 medlemmer, minst ett medlem skal velges blant kommunestyrets medlemmer.

Utelukket fra valg er

- a) ordfører og varaordfører
- b) medlemmer og varamedlemmer av formannskap
- c) medlemmer og varamedlemmer av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet. Medlem og varamedlem av kommunestyret er likevel valgbare
- d) medlemmer av kommuneråd
- e) medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomité
- f) ansatte i den aktuelle kommunen
- g) personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedrift som kommunen har eierinteresser i
- h) personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt oppgavefellesskap.

Vurdering

For å oppfylle krav om representasjon av minst 40 % av hvert kjønn må det velges nytt kontrollutvalg.

For å oppfylle krav om én varaliste på hver gruppe og tilstrekkelig antall varamedlemmer må det velges flere varamedlemmer for hver gruppe.

I forarbeidene til ny kommunelov står følgende utdyping av begrepet ansatt i kommunen:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har lagt til grunn at uttrykket ansatte skal forstås bokstavelig. Dette er i samsvar med bestemmelsens ordlyd. Utelukkelsen gjelder derfor alle som har et ansettelsesforhold i kommunen. Størrelsen på stillingsbrøken har ingen betydning, og ansatte med en stillingsbrøk på for eksempel én prosent vil også være utelukket.

Oddvar Aardahl
kommunedirektør

Melding om vedtak sendes
Kontrollutvalget

Utvalg: Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal

Møtested: Teams

Dato: 20.09.2021

Tidspunkt: 12.00 – 16.45

Følgende medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Kommune	Varamedlem for
Olav Jørgen Bjørkås	Medlem	FLATANGER	
Borgny Kjølstad Grande	Medlem	GRONG	
Hege Nordheim-Viken	Medlem	HØYLANDET	
Elisabeth Helmersen	Medlem	LEKA	
Bente Estil	Medlem	LIERNE	
Arnhild Holstad	Medlem	NAMSOS	
Stian Brekkvassmo	Leder	NAMSSKOGAN	
Amund Hellesø	Medlem	NÆRØYSUND	
Egil A. Johannessen	Medlem	OSEN	John Einar Høvik
Johan Tetlien Sellæg	Medlem	OVERHALLA	Per Olav Tyldum
Hans Oskar Devik	Medlem	RØYRVIK	

Andre som møtte:

Rina Skjæran deltok under sak 19/21.

Følgende fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Narve Nordmelan	Daglig leder

Merknader: Innkalling og sakliste godkjent.

Tilleggssak: Uttalelse om 110 sentral Namdal tilføyd på saklista.

Sakliste

Utvalgs-saksnr.	Tittel
PS 14/21	Møteplan 2022
PS 15/21	Ungt Entreprenørskap - medlemskontingent 2021
PS 16/21	Høring - Regional strategi for verdiskapning 2022 - 2025
PS 17/21	NTE-fond - Søknad om støtte til videreføring av skog og vedpådriving i Namdal Skognettverk 2022 og 2023
PS 18/21	Prosjektet "Et sted nær deg" - tilleggsbevilgning
PS 19/21	Kulinariske Namdalen - godkjenning av revidert prosjektplan

PS 14/21 Møteplan 2022

Innstilling

Forslag til møteplan for 2022 vedtas.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Forslag fra Bente Estil (Lierne): Ordførerforum/dialogmøte 22 august flyttes til 26. august .

Votering: Daglig leders forslag med Bente Estils endringsforslag enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Forslag til møteplan for 2022 vedtas med følgende endring;
Ordførerforum/dialogmøte 22 august flyttes til 26. august

PS 15/21 Ungt Entreprenørskap - medlemskontingent 2021

Innstilling

Interkommunalt politisk råd Namdal bevilger 181 313 kroner til betaling av medlemskontingent for 2021 i Ungt Entreprenørskap for namdalskommunene.

Pengene bevilges fra NTE-fondet.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Skrivefeil i innstillingen og beløp rettet fra kr 181 313 til kr 180 313.
Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Interkommunalt politisk råd Namdal bevilger kr 180 313 kroner til betaling av medlemskontingent for 2021 i Ungt Entreprenørskap for namdalskommunene. Pengene bevilges fra NTE-fondet.

PS 16/21 Høring - Regional strategi for verdiskapning 2022 - 2025

Innstilling

Interkommunalt politisk råd Namdal vedtar forlag til høringssvar til Regional strategi for verdiskapning 2022 – 2025.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Endringsforslag fra Elisabeth Helmersen (Leka);

Side 4 under Vi vil ellers påpeke:

Områder i Trøndelag er i ferd med å utvikle seg positivt innen reiseliv attraksjoner/opplevelser. Dette gjelder kommuner fra kyst til fjell Kultursatsing er en del av dette bildet.

Side 5 under attraktivitet:

Det er kommuner i Trøndelag som utmerker seg med naturgitte forutsetninger som i seg selv er attraktive i nasjonal og internasjonale sammenheng.

Side 6 under opplevelser:

Andre avsnitt byttes ut:

Det blir ofte nevnt at Trøndelag har fortrinn innen havbruk, landbruk, skogbruk og natur. Det snakkes imidlertid mindre om våre fortrinn innenfor opplevelsesbasert næring. Vi har store fortrinn gjennom bærekraftig naturopplevelser som friluftsliv, jakt, fiske og geologi.

Bytt ut ordet omland med små kommuner.

Elisabeth Helmersen (Leka) trakk så siste setningen i sitt opprinnelige forslag.

Endringsforslag fra Borgny Grande (Grong):

Under satsingsområder offentlig sektor, andre strekpunkt:

Sett punktum og slett all tekst etter pendlerkontor i følgende setning:

Det bør slik være ønskelig å prøve ut kontorfellesskap/pendlerkontor også i andre miljøer enn fylkeskommunens egne videregående skoler – som Namdalshagen i Namsos og InnovArena i Rørvik.

Amund Hellesø (Nærøysund) og Johan Tetlie Sellæg (Overhalla) kom med noen muntlige betraktninger som daglig leder ble utfordret til å innarbeide, som skulle godkjennes av leder og nestleder.

Votering: Møteleder foreslo å votere over daglig leders forslag til vedtak, med endringsforslagene til Elisabeth Helmersen og Borgny Grande, samt at innspillene i møtet ble innarbeidet av daglig leder og at leder og nestleder får fullmakt til å godkjenne redigeringen.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Interkommunalt politisk råd Namdal vedtar forlag til høringssvar til Regional strategi for verdiskapning 2022 – 2025 med følgende endring:

Side 4 under Vi vil ellers påpeke:

Områder i Trøndelag er i ferd med å utvikle seg positivt innen reiseliv attraksjoner/opplevelser. Dette gjelder kommuner fra kyst til fjell Kultursatsing er en del av dette bildet.

Side 5 under attraktivitet:

Det er kommuner i Trøndelag som utmerker seg med naturgitte forutsetninger som i seg selv er attraktive i nasjonal og internasjonale sammenheng.

Side 6 under opplevelser:

Andre avsnitt byttes ut:

Det blir ofte nevnt at Trøndelag har fortrinn innen havbruk, landbruk, skogbruk og natur. Det snakkes imidlertid mindre om våre fortrinn innenfor opplevelsesbasert næring. Vi har store fortrinn gjennom bærekraftig naturopplevelser som friluftsliv, jakt, fiske og geologi.

Under satsingsområder, offentlig sektor, andre strekpunkt:

Det bør slik være ønskelig å prøve ut kontorfellesskap/pendlerkontor.

Leder og nestleder får fullmakt til å godkjenne redigeringen.

PS 17/21 NTE-fond - Søknad om støtte til videreføring av skog og veipådriving i Namdal Skognettverk 2022 og 2023

Innstilling

Interkommunalt politisk råd gir et tilskudd på 700 000 kroner til videreføring av skog og vegpådriving i Namdal skognettverk i 2022 og 2023.

Regionrådet vil ikke bidra til finansiering av prosjektet utover 2023, og det må i den nye prosjektperioden prioriteres å arbeide for en permanent og statlig finansiert pådriverordning i skogbruket.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Borgny Grande ba om en vurdering av habilitet for seg og Elisabeth Helmersen ettersom begge er medlem av styringsgruppa for prosjektet.

Forslag fra Amund Hellesø: Elisabeth Helmersen og Borgny Grande er habile. Forslaget til Hellesø ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fra Borgny Grande (Grong); Namdal Skognettverk legger fram detaljert budsjett for ny prosjektperiode til representantskap interkommunalt politisk råd Namdal ved neste møte 22. november.

Votering: Opprinnelig forslag til vedtak og tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Interkommunalt politisk råd gir et tilskudd på 700 000 kroner til videreføring av skog og vegpådriving i Namdal skognettverk i 2022 og 2023.

Namdal Skognettverk legger fram detaljert budsjett for ny prosjektperiode til representantskap interkommunalt politisk råd Namdal ved neste møte 22. november.

Regionrådet vil ikke bidra til finansiering av prosjektet utover 2023, og det må i den nye prosjektperioden prioriteres å arbeide for en permanent og statlig finansiert pådriverordning i skogbruket.

PS 18/21 Prosjektet "Et sted nær deg" - tilleggsbevilgning

Innstilling

Oi! Trønders Mat og Drikke AS gis et tilskudd på 75 000 kroner til dekning av markedsføring av prosjektet «Et sted nær deg» i Namdalen.

Pengene bevilges fra NTE-fondet.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Oi! Trønders Mat og Drikke AS gis et tilskudd på 75 000 kroner til dekning av markedsføring av prosjektet «Et sted nær deg» i Namdalen.

Pengene bevilges fra NTE-fondet.

PS 19/21 Kulinariske Namdalen - godkjenning av revidert prosjektplan

Innstilling

Revidert prosjektplan godkjennes.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Revidert prosjektplan godkjennes.

PS 20/21 Uttalelse om 110-sentral

Innstilling

Uttalelse om 110-sentral vedtas.

Behandling i Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak Representantskap interkommunalt politisk råd Namdal - 20.09.2021

Uttalelse om 110-sentral;

Vent med endringer i 110-sentral til bygging er avklart

Namdal regionråd viser til prosess igangsatt i Værnesregionen med formål å skifte tilknytning fra Namdal 110-sentral til Midt-Norge 110-sentral.

Regionrådet mener det vil være svært uheldig om det blir gjennomført slike endringer nå:

- Det vil påføre de resterende kommunen i Namdal 110-sentral store ekstra utgifter.
- Det er også svært uheldig at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) endrer spilleregler underveis og gir grønt lys for å starte en slik prosess. Dette skaper usikkerhet og lite forutsigbarhet for alle involverte parter.
- Det vurderes som svært sannsynlig at samlokaliseringen av 110-sentralen for Trøndelag og politiets operasjonssentral i beste fall vil bli kraftig utsatt, i verste fall ikke vil bli noe av, dersom 110-sentralene slås sammen før en er i gang med de fysiske lokalene den framtidige felles sentralen skal være i.
- Vi ber om at politikerne i Stjørdal og Meråker ikke bare vurderer mulige innsparinger for egen kommunes del, men også konsekvensene for de resterende kommunene i gamle Nord-Trøndelag. Det helhetlige bildet for 110-sentralene i Trøndelag og for den framtidige planlagte samlokaliseringen med politiet bør også tillegges vekt.

Namdal regionråd oppfordrer derfor alle kommuner tilknyttet Namdal 110-sentral om ikke å gjøre endringer nå, men å vente til bygging av en samlokalisert trøndersk 110 sentral er i gang.

Namdal regionråd er lojal til stortingsvedtaket om at det skal være en 110-sentral i Trøndelag – i Trondheim. Vi mener imidlertid at sammenslåingen ikke bør skje før politiets operasjonssentral og en trøndersk 110-sentral er i samme bygg – slik Stortinget slår fast at de skal være.

Samlet utgjør Stjørdal og Meråker om lag 20 % av befolkningen tilknyttet Namdal 110-sentral. Dersom så mange trekkes ut av sentralen, vil det få kostbare konsekvenser for de andre kommunene som er tilknyttet Namdal 110-sentral. Merkostnadene vil bli så store (for de største kommunene i regionen opp til 700 000 kroner), at de resterende kommunene som er tilknyttet sentralen i Namsos kan føle seg tvunget til å søke om å bli lagt inn under Midt-Norge 110.

Vi forstår at det kan være upraktisk for Værnesregionen å være tilknyttet to 110-sentraler, selv om det har vært løst greit fram til nå. En alternativ løsning til å flytte Stjørdal og Meråker til Midt-Norge 110, kan være å flytte Selbu til Namdal 110. (Det vil være i samsvar med tidligere praksis å flytte den minste kommunen. Eksempelvis søker Leksvik tilknytting til Midt-Norge 110 grunnet tilhørighet til Trondheim brann- og redning, Rindal ble flyttet fra Midt-Norge 110 til Møre 110 og Heim motsatt vei. Selbu vil uansett tilhøre samme politidistrikt).

Styret i Namdal 110-sentral og brannsjefene i øvrige kommuner i «region nord» skrev i et brev til DSB 15. juli at de forventer at DSB legger stor vekt på konsekvensene for de øvrige kommunene i 110-regionen – og ikke vedtar større endringer i 110-regionene før en samlet sammenslåing av 110-regionene gjennomføres av kommunene som en oppfølging av Stortingets vedtak om samlokalisering i nærpolitireformen.

I sitt svar til det nevnte brevet svarer DSB bl.a. at de «oppfordrer partene til å vurdere om sammenslåing av 110-sentralene kan gjennomføres i forbindelse med de planlagte endringene i regionen. Dette som en forberedelse til den fremtidige samlokaliseringen av 110-sentralen med politiets operasjonssentral i Trøndelag».

Også på denne bakgrunn ber vi alle kommuner om å avvente til en bygging av en samlokalisert 110-sentral med politiets operasjonssentral er i gang.

Bruker to måneder på innsynsbegjæringer – må tåle kritikk av Sivilombudet

Kommunal Rapport 09.09.2021

Trondheim kommune bruker rundt to måneder på å behandle innsynskrav. Sivilombudet betegner det som uakseptabelt lang tid.

– Vi etterstreber å følge gjeldende lovverk også på dette området, men den sterke økningen i innsynsforespørsler gjør dessverre at vi har kommet litt på etterskudd. Vi tar derfor kritikken fra Sivilombudet alvorlig, uttaler fungerende organisasjonsdirektør Olaf Løberg i Trondheim.

«Uakseptabel lang»

På generelt grunnlag og av eget tiltak har Sivilombudet undersøkt saksbehandlingstiden i innsynssaker i Trondheim kommune. I undersøkelsen orienterte kommunen om at de over tid hadde observert en økning i antall innsynsforespørsler, og at pandemien og etableringen av nettavisen Nidaros i Trondheim er viktige årsaker til dette.

Kommunen opplyste i juli at de hadde 415 ubehandlede innsynskrav, og at normal behandlingstid på innsynskrav var omtrent to måneder.

«En normal saksbehandlingstid av innsynskrav på cirka to måneder er uakseptabel lang, og bidrar til uthuling av offentlighetsprinsippet og hensynene offentliglova er ment å ivareta», [skriver Sivilombudet i sin uttalelse.](#)

Sivilombudet har i tidligere uttalelser lagt til grunn at de fleste innsynskrav bør kunne behandles innen én til tre arbeidsdager, men at det i enkelte tilfeller kan ta lenger tid.

Ombudet peker på hva som kommer fram i en NOU fra 2003.

«Her fremgår det at en saksbehandlingstid som overstiger åtte virkedager, normalt vil måtte regnes som uakseptabel lang», skriver ombudet.

«Ingen ekstraordinær situasjon»

Ombudet peker på at ressursproblemer som skyldes variasjoner i antall ansatte eller økt saksantall, ikke kan gi generelt grunnlag for å godta lengre saksbehandling enn lovens krav.

«Det pålegger kommunen å sørge for å organisere seg på en slik måte, eller eventuelt tilføre tilstrekkelige ressurser, slik at innsynsbegjæringene blir behandlet i tråd med gjeldende krav til saksbehandlingstiden», skriver Sivilombudet.

Ombudet viser til at det er grunn til å ha forståelse for at en plutselig økning i saksmengden kan skape problemer med tanke på overholdelse av frister i en overgangsperiode, men at kommunen plikter å sørge for at lovens krav oppfylles.

«Kommunen kan heller ikke i dag sies å være i en ekstraordinær eller uventet situasjon. Kommunen har hatt 1,5 år på å tilpasse seg endringer i antall innsynskrav og kompleksiteten i disse siden etableringen av den nye nettavisen Nidaros og utbruddet av covid-19-pandemien», skriver Sivilombudet.

Ikke tilstrekkelige tiltak

Ut ifra svarene fra Trondheim kommune tolker Sivilombudet det slik at ingen innkomne innsynskrav behandles i tråd med saksbehandlingskravene i offentlighetsloven, og at dette tilsynelatende har pågått i lang tid.

Kommunen har vist til at det er satt av årsverk til et innsynsprosjekt, og at kommunen skal forsterke innsynsgruppen med en ny stilling fra neste år. Sivilombudet kan ikke se at dette har gitt noen umiddelbar effekt.

«Det er vanskelig å se at de tiltakene kommunen har beskrevet vil kunne få tilstrekkelig effekt før en stund fram i tid. Ombudet ber på denne bakgrunn kommunen om å vurdere iverksettelse av ytterligere tiltak for å få ned saksbehandlingstiden, også på kort sikt», skriver ombudet.

Sivilombudet ber om tilbakemelding på utvikling i saken og oppdatert informasjon om saksbehandlingstiden innen midten av oktober.

Er det trygt å varsle til kontrollutvalget?

Kommunal Rapport 20.09.2021, Anne-Karin Femanger Pettersen, generalsekretær i Forum for Kontroll og Tilsyn

Kan ansatte i kommunen varsle eksternt til kontrollutvalget og dermed bli beskyttet av taushetsplikten i arbeidsmiljøloven? Lovforarbeidene gir dessverre ikke svar på det.

Nylig la Transparency International Norge fram resultatene fra den norske delen av Global Corruption Barometer, verdens største kartlegging av innbyggernes oppfatninger om og egne erfaringer med korrupsjon.

Varsler har et tydeligere vern når det varsles eksternt.

Kommunale myndigheter er den aktøren som har minst tillit. Nesten hver femte deltaker i barometeret svarer at de har liten eller ingen tillit til kommunale myndigheter. To tredeler har «ganske stor tillit», mens bare 15 prosent svarer «svært stor tillit».

En vesentlig andel uttrykker mistillit til myndigheter og næringsliv når det stilles spørsmål om korrupsjon og hvor stort problemet er:

- Hver femte innbygger ser på korrupsjon hos myndighetene som et stort problem.
- Tre av ti innbyggere tror bedrifter betaler eller bruker kontrakter til å vinne offentlige kontakter.
- Hver tiende innbygger tror de fleste bedriftsledere og kommunale myndigheter er involvert i korrupsjon.
- Nesten halvparten av de spurte frykter gjengjeldelse hvis de varsler om korrupsjon.

At nesten halvparten av de spurte frykter gjengjeldelse hvis de varsler om korrupsjon, gir særlig grunn til bekymring. Varsling er viktig for å kunne avdekke kritikkverdige, uetiske og kriminelle forhold.

Gjengjeldelse mot en arbeidstaker som varsler i samsvar med arbeidsmiljøloven, er forbudt. Vernet gjelder alle former for gjengjeldelse, som trakassering, ubegrunnet omplassering, dårligere lønnsutvikling, fratakelse av arbeidsoppgaver, oppsigelse og avskjed.

De fleste kommuner har i dag kanaler som tar imot meldinger om kritikkverdige forhold. KS anbefaler alle kommuner å utarbeide rutiner for å varsle internt som bygger på tjenestevei.

For sikre trygghet for varsleren, anbefaler KS videre at alle kommuner bør etablere en alternativ ekstern kanal (f.eks. et advokatkontor) som sikkerhetsventil for de tilfeller varselet ikke fører fram.

Det kan også tenkes at varslere ikke ønsker å varsle tjenestevei fordi de frykter represalier. Ved å varsle internt kan nemlig varsleren risikere at den eller de det varsles om, får kjennskap til hvem som varsler.

Når det varsles internt, kan taushetsbelagt informasjon komme inn under unntaket fra taushetsplikt i forvaltningsloven. Dette kan medføre at varslers identitet blir kjent internt i kommunen.

Varsler har et tydeligere vern når det varsles eksternt. Arbeidsmiljøloven fastslår at når det varsles eksternt, gjelder taushetsplikten også overfor sakens parter (kommunen) og deres representanter (kommunens advokat).

Kommunenes kontrollutvalg mottar fra tid til annen varsler fra kommunalt ansatte om kritikkverdige forhold. Normalt vil et kontrollutvalg henvende varsleren videre til «linjen» og eventuelt kommunens eget varslingsmottak.

Varselet kan likevel gi innspill til kontrollhandlinger i regi av kontrollutvalget. Utvalget kan for eksempel iverksette egne undersøkelser eller forvaltningsrevisjon tilknyttet tema i varselet, og/eller kommunens varslingsordning generelt.

Uansett om varselet gir grunnlag for kontrollhandlinger eller ikke, skal det journalføres og arkiveres på ordinært vis hos kontrollutvalgets sekretariat. Mange kontrollutvalg og deres sekretariater vil intuitivt se på kontrollutvalget som en ekstern varslingsmottaker, men det finnes lite veiledning på området. Lovforarbeidene til endringer i arbeidsmiljøloven om varsling drøfter dessverre ikke om varsling til kommunale kontrollutvalg kan ansees som ekstern varsling.

NOU 2018: 6 «Varsling – verdier og vern» gir kun en generell fremstilling, blant annet på side 29, hvor ekstern varsling defineres som *«opplysninger og dokumenter som gis til personer eller organisasjoner utenfor virksomheten – tilsynsmyndigheter, faglige forum, mediene mv.»*.

Forum for Kontroll og Tilsyn har derfor sammen med Norges Kommunerevisorforbund bedt Kommunal- og moderniseringsdepartementet om en avklaring på kontrollutvalgets stilling ved varsling etter arbeidsmiljøloven.

Vi mener at kontrollutvalget i denne sammenhengen bør anses som et eksternt organ. Hensynet til varsleren – som er i god tro når hen varsler til kontrollutvalget – og intensjonen om kontrollutvalgets og sekretariatets uavhengighet og tillit, bør tale for det.

Meninger i debattinnlegg står for skribentens regning.

Er samarbeidende partier «én gruppe»?

Kommunal Rapport 04.10.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Vi skal velge hovedutvalg og lurer på om samarbeidende partier kan lage felles varamedlemsliste.

SPØRSMÅL: Vi skal gjennomføre nyvalg i alle hovedutvalg, og har i den forbindelse en problemstillingen knyttet til felles varalister ved avtalevalg.

Ifølge regjeringens konstitueringsrundskriv sies blant annet følgende om avtalevalg:

«Det blir lagd fram ei innstilling med namn på kandidatane som organet skal slutte seg til.

[...] Innstillinga frå valutvalet skal splittast opp, slik at ein nemner medlemmer og varamedlemmer frå kvart parti eller kvar gruppe, med parti- eller gruppenemning. Varamedlemmene blir dermed ikkje varamedlemmer for andre enn dei faste medlemmene frå vedkomande gruppe, og det er ikkje høve til å opprette ei felles liste over varamedlemmer.»

Betyr dette at det ikke er mulig å lage en felles varamedlemsliste for samarbeidende partier eller grupper?

SVAR: Det springende punkt her er forståelsen av begrepet «gruppe» i bestemmelsen i andre avsnitt [§ 7-7](#) i kommuneloven, som gir regler om avtalevalg. Her sies det først at «det skal angis hvilket parti eller hvilken gruppe medlemmene representerer», og så at «Innstillingen kan også inneholde navn på varamedlemmer for hvert parti eller hver gruppe».

Spørsmålet blir da om samarbeidende partier kan definere seg som én gruppe ved avtalevalg til et folkevalgt organ.

For organer valgt ved forholdsvalg har departementet lagt til grunn at hvis medlemmer til et folkevalgt organ er valgt inn på en fellesliste fra flere partier eller grupper i kommunestyret eller fylkestinget, anses denne som én gruppe ved forfall i dette organet. Se her [Ot.prp. nr. 96 \(2005-2006\) s. 66](#), i [pkt. 6.2.4](#) Departementets merknader og forslag: «Disse bestemmelsene skal tolkes slik at dersom flere grupper har samarbeidet ved det opprinnelige valget, skal disse defineres som én gruppe i hele valgperioden.»

Jeg kan ikke se hvorfor man ikke skal kunne bruke samme regel tilsvarende ved avtalevalg, slik at samarbeidende partier kan bestemme at de vil anses som én gruppe ved valg til dette organet når det fastsettes hvilken gruppe det enkelte medlem skal inngå i ved oppsett av varamedlemlisten.

En faglig glipp av Domstoladministrasjonen

Kommunal Rapport 08.10.2021 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Bernt mener Domstoladministrasjonen har tolket loven feil, og at formannskapsmedlemmer *kan* være meddommere.

16. september sendte Domstoladministrasjonen ut brev til samtlige domstoler og kommuner. Det ble det informert om at ulovlige meddommere har fungert i domstolene i flere perioder.

I brevet ba Domstoladministrasjonen domstolene om å slette medlemmer og varamedlemmer av formannskap og valg nemnder fra listene.

Uklar lov

28. september modererte Domstoladministrasjonen seg. I et nytt brev skrev de at loven var uklar, og at administrasjonen hadde lagt en vid tolkning til grunn.

Professor emeritus Jan Fridthjof Bernt mener uansett at Domstoladministrasjonen tolker loven feil.

– For meg fremtrer Domstolsadministrasjonens tolkning av reglene her som en klar faglig glipp. Slik skjer med oss alle, men i den aktuelle situasjon synes jeg man raskt skulle få satt strek for denne diskusjonen ved å sende ut en ny uttalelse der man fullfører den rettetten man har begynt på i sin andre uttalelse, skriver Bernt i en e-post til Kommunal Rapport.

Han er en av flere jurister som er uenig med Domstoladministrasjonens tolkning.

Førstelagmann Dag Bugge Nordén i Agder lagmannsrett skrev i forrige uke en merknad i Lovdata. Han mener at domstolloven ikke utelukker formannskapsmedlemmer fra å være meddommere.

Disse er ikke valgbare

Domstolloven sier at kommunens administrasjonssjef og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget, ikke kan bli meddommere. Formålet bak bestemmelsen er å forhindre grobunn for mistanke om manipulering av valget av meddommere.

Bernt viser til lovens forarbeider. Der presiseres det at en ikke kan bli meddommer i en kommune der man er ansatt. Videre at uttrykket «tar direkte del i» gjelder alle typer arbeid, også utførelse av teknisk pregede oppgaver.

– Det skulle etter dette være rimelig klart at man ikke tok sikte på utelukke folkevalgte, skriver Bernt.

Han mener det ikke er noen tungtveiende grunn for å gjøre en utvidet tolkning av denne bestemmelsen.

– Jeg har vanskelig for se det skal kunne være grunn til «mistanke om manipulering» av valg av meddommere hvis de folkevalgte det her er tale om, kan velges. Det er tale om verv som de fleste vil ta imot av plikt, ikke fordi de er lukrative eller gir andre særlige fordeler. Og kommunestyremedlemmer kan altså velges. Problemer ved eventuelle egeninteresser eller tilknytning til parter vil bli ivarettatt ved reglene om inhabilitet, skriver Bernt i en e-post til Kommunal Rapport.

Rush av henvendelser

Brevene fra Domstoladministrasjonen vakte oppsikt i Kommune-Norge. Fredrikstad kommune fant fem formannskapsmedlemmer på sine lister over meddommere. Disse har fått beskjed om de ikke lenger kan være meddommere.

Også Sarpsborg, Vestre Toten og Indre Fosen er blant kommunene som nå har slettet folkevalgte fra listene over meddommere.

Etter at brevene fra Domstoladministrasjonen ble sendt ut, har mange kommuner kontaktet advokatene i KS for å høre hva som er riktig.

– Her gjelder det å ha litt is i magen, sier avdelingsdirektør Frode M. Lindtvedt i KS.

Ikke rett fram

Ifølge Lindtvedt vil KS advokatene komme med en juridisk vurdering. Når denne er ferdig, er ikke klart.

– Domstoladministrasjonen har også gjort en vurdering, så her er det ikke gitt hva som er rett, sier Lindtvedt.

Han nevner kommuneadvokaten i Nittedal, Bjørn Stokvold, som på debattplass [skriver at Domstoladministrasjonen tolker loven feil.](#)

Stokvold skriver at domstoloven inneholder en uttømmende angivelse av de stillingene og vervene som utelukker en fra å bli valgt til meddommerutvalg. Formannskapetets medlemmer og varamedlemmer er folkevalgte. De er ikke nevnt i opplistingen, påpeker Stokvold i debattinnlegget.

Kjapt opp i Høyesterett

Ifølge nettstedet Rett24 får Høyesterett raskt muligheten til å avklare om Domstoladministrasjonens tolkning er korrekt. Nylig ble en person straffedømt i en promillesak i Frostating lagmannsrett. En av meddommerne satt i valgutvalget i kommunen, og var med på å bestemme at hun selv skulle med på listen over meddommere.

Advokat Harald Fjeldstad, som representerer den dømte, uttaler til Rett24 at han kommer til å be om at dommen blir opphevet på grunnlag av at meddommeren ikke var valgbar.

Kommunal Rapport har sendt Bernts uttalelser til Domstoladministrasjonens seksjonssjef for kommunikasjon, Yngve Brox og bedt om en kommentar.

– Vi har ikke noen kommentar til dette. Dette vil nå få sin avklaring gjennom rettssystemet, og vi avventer den behandlingen, skriver Yngve Brox, Seksjonssjef kommunikasjon i Domstoladministrasjonen i en e-post til Kommunal Rapport.

Hva med klagebehandling i kommuner med egen klagenemnd?

Kommunal Rapport 13.09.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Kommunestyret er klageinstans for klager på enkeltvedtak i formannskapet, men gjelder det også i kommuner som har opprettet en klagenemnd?

SPØRSMÅL: Ser i Kommunal Rapport [at Bernt har svara på spørsmål om kommunestyret er klageinstans ved handsaming av klager på vedtak fatta av formannskapet.](#)

Eg har eit oppfølgingsspørsmål til dette.

I vår kommune er det oppnemnt klagenemnd etter [forvaltningslova § 28, 2. ledd](#). Vil svaret då bli det same, at det er kommunestyret som skal handsame klagen, i vår kommune?

I reglemenet for klagenemnda står det:

«Heimel for oppnemning

Klagenemnda ... er oppnemnt av heradsstyret i samsvar med forvaltningslova § 28, 2. ledd og kommunelova § 5-1.

Klagenemnda har på heradsstyret sine vegne mandat til å avgjera klagesaker i enkeltvedtak (om enkeltvedtak sjå forvaltningslova § 2b).

Klagenemnda handsamar klagesaker etter reglane i forvaltningslova. Klagenemnda skal ikkje handsama klage som etter særlov blir dekkja av anna kommunal klageordning eller som det etter særlov har eige klageorgan utanfor kommunen.»

Saksgangen vil då vere at formannskapet handsamar klagen på nytt som førsteinstans. Viss formannskapet ikkje innvilgar klagen vil klagen verte oversendt

SVAR: I forvaltningsloven § 28 (andre avsnitt) er fastsatt at for vedtak truffet av annet kommunalt organ enn kommunestyret «er klageinstansen kommunestyret ..., eller etter disses bestemmelse, formannskapet ... eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret». Det gjelder da for enkeltvedtak i alle kommunale organer, med unntak av kommunestyret eller fylkestinget, der klageinstans er departementet, eventuelt statsforvalteren.

Men dette er bare et formelt utgangspunkt. Kommunestyret er svært sjelden et egnet organ for behandling av slike klagesaker, og vanlig praksis er at det delegerer dette ansvaret til en eller flere særlige klagenemnder. Det er det som er gjort i reglementsbestemmelsen som er gjengitt ovenfor, og så lenge det ikke er sagt noe annet, gjelder dette da også for vedtak truffet av formannskapet.

Vi ser eksempler på at man i noen kommuner gjør unntak fra dette for vedtak truffet av formannskapet, gjerne fordi dette jo er det nest høyeste folkevalgte organet i kommunen, og at vedtak her kan være basert på mer overordnede politiske eller forvaltningsmessige overveielser som man ikke synes det er naturlig at en klagenemnd skal overprøve. Men dette kan bli komplisert.

Problemet er at ved kommunestyrets behandling av klage over vedtak truffet av formannskapet må alle medlemmer av dette som deltok ved behandlingen av denne saken i formannskapet, fratre som inhabile.

Se her bestemmelsen i [kommuneloven § 11–10](#) tredje avsnitt: «Når en klage skal behandles etter «forvaltningsloven § 28 andre ledd, er en folkevalgt som har vært med på å forberede eller treffe vedtaket, inhabil til å delta i klageinstansens behandling av vedtaket, eller i forberedelsen av saken for klageinstansen.»

Dette gjelder da også ordfører og varaordfører, noe som betyr at det må oppnevnes en setteordfører for behandlingen av klagesaken. Så dette er neppe anbefalelsesverdig.

Kan et interkommunalt samarbeid selge tjenester?

Kommunal Rapport 27.09.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Her må vi holde tungen rett i munnen når det gjelder hva slags type samarbeid det er tale om.

SPØRSMÅL: I vårt fylke er det etablert et interkommunalt selskap med kommuner og fylkeskommune som eiere, som har som oppgave blant annet å gi kurs, råd og veiledning til sine eiere i alle slags arkivspørsmål. Selskapet kjører for tiden et prosjekt i samarbeid med eierkommunene på internkontroll og arkivplan. I denne forbindelse har vi hatt en gjennomgang av ulike former for interkommunalt samarbeid. Vi ser her at § 27-samarbeid mellom flere av våre eierkommuner også utfører salg av tjenester til kommuner som ikke er en del av samarbeidet, og til private aktører.

Vårt spørsmål er, kan et interkommunalt samarbeid selge tjenester? Samarbeidets kjernevirksomhet er kommune- og arealplanlegging, og tjenestene er knyttet opp mot utarbeidelse av planer og utredninger.

SVAR: Her må vi først holde tungen rett i munnen når det gjelder hva slags type samarbeid det er tale om. Interkommunale selskaper er selvstendige rettssubjekt er og reguleres ikke av kommuneloven. Det samarbeidet det her er tale om, er et selskap opprettet ved etter [Lov om interkommunale selskaper](#) (LOV-1999-01-29-6). Deltakere kan være kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper ([§ 1](#)).

Grunnlaget for dette samarbeidet er en selskapsavtale etter [lovens § 4](#) der det blant annet (tredje avsnitt) angis selskapets formål. Innen denne rammen kan et slikt interkommunalt selskap opptre som en vanlig markedsaktør og selge tjenester, både til sine eiere og til andre, på samme måte som statsforetak eller offentlig eide aksjeselskap. Levering av tjenester til eierkommunene kan være forankret i bestemmelser i selskapets vedtekter om dette, eller de kan bygge på generelle eller individuelle avtaler om dette.

Så langt er alt ganske greit. Men i noen situasjoner kan EØS-avtalen skape problemer. Salg tjenester i en konkurransesituasjon må skje på vilkår som ikke innebære støtte til den som kjøper disse, se [EØS-avtalen art. 61](#) som forbyr «støtte gitt av statsmidler i enhver form, som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak», noe jeg forstår også gjelder for offentlig heleide selskaper som interkommunale selskaper etter loven om disse.

Dette er altså noe annet enn [§ 27-samarbeid i kommuneloven av 1992](#), det som nå heter «kommunalt oppgavefellesskap» og er regulert i [kapittel 19 i kommuneloven av 2018](#). Også her er rammene for hva et slikt samarbeid kan omfatte, ganske vide, og i merknadene til bestemmelsen i proposisjonen til 2018-loven sies om dette: «Oppgavefellesskap kan både benyttes til enkle og mindre omfattende samarbeid, som samarbeid om kontrollutvalgssekretariat, kommuneadvokat og lignende, og til større og mer omfattende samarbeid. Bestemmelsen åpner i utgangspunktet for samarbeid om å løse alle typer oppgaver, både lovpålagte og ikke-lovpålagte.»

Heller ikke denne samarbeidsformen avskjærer dermed salg av tjenester eller annet til kommuner eller private, men også her vil forbudet mot statsstøtte kunne komme inn som en begrensning hvis det som tilbys «truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak».

TOLKNINGSUTTALELSE OM KOMMUNELOVEN:

Om regionråd som er organisert som IKS. Må disse omdannes til interkommunalt politisk råd?

Kommunalnytt nr. 6/2021 (09.09.2021)

Departementet fikk i mai en henvendelse med spørsmål om såkalte regionråd som er organisert som IKS etter lov om interkommunale selskaper, må omdannes til interkommunalt politisk råd etter kommuneloven kapittel 18.

Bakgrunnen var at regionråd trolig i stor grad har vært organisert som § 27-samarbeid etter den gamle kommuneloven. Alle § 27-samarbeid må omdannes hvis de skal fortsette virksomheten sin. Dette som en konsekvens av at den nye kommuneloven ikke viderefører adgangen til å ha § 27-samarbeid.

Omdanningsregler finnes i kommuneloven § 31-2.

Spørsmålet var altså om regionråd som er organisert som IKS også må omdannes, siden IKS fortsatt på generelt grunnlag er en lovlig organisasjonsmodell.

Departementet la til grunn at regionråd som er organisert som IKS er forpliktet til å omdanne seg til interkommunalt politisk råd etter kommuneloven kapittel 18.

[Her kan du lese hele uttalelsen.](#)

Alle publiserte tolkningsuttalelser til kommuneloven er tilgjengelig på regjeringen.no.

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Landets kommuner Landets statsforvaltere		
Nr. I-6/2021	Vår ref 20/4181	Dato 26. oktober 2021

Rundskriv I-6/2021 om kommunale smitteverntiltak

Erstatter rundskriv I-7/2020 om kommunale smitteverntiltak

Innhold

1	Formålet med rundskrivet	3
2	En normal hverdag med økt beredskap	3
3	Behovet for lokal regulering og aktuelle tiltak	5
3.1	Samvirke mellom nasjonale og lokale tiltak	5
3.2	Vedtaksnivå	6
4	Rettslige rammer for kommunale vedtak etter smittevernloven	7
4.1	Kort om smittevernloven	7
4.2	Kommunens ansvar etter smittevernloven	7
4.3	Smittevernloven § 4-1 og de grunnleggende kravene i § 1-5	8
4.3.1	Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a	8
4.3.2	Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b	9
4.3.3	Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav c	9
4.3.4	Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d	9
4.3.5	Grunnleggende krav til smitteverntiltak i § 1-5	10

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8011 Dep	Teatergt. 9	22 24 90 90	Helserettsavdelingen	Vegard Pettersen
0030 Oslo		Org no.		22 24 85 07
postmottak@hod.dep.no	www.hod.dep.no	983 887 406		

4.3.6	Kravet om medisinskfaglig begrunnelse	10
4.3.7	Nødvendighetskravet	11
4.3.8	Kravet om at tiltaket skal fremstå tjenlig etter en helhetsvurdering.....	11
4.4	Forholdet til Grunnloven, Barnekonvensjonen og EMK	12
4.5	Hvem kan fatte vedtakene? Bruk av hastekompetanse	13
4.6	Utforming av kommunal forskrift	14
4.7	Utforming av enkeltvedtak	14
4.8	Forholdet til forskriftsfestede nasjonale tiltak	15
4.9	Unntak og dispensasjoner fra lokale regler	15
4.10	Tiltakets varighet	15
5	Involvering av berørte parter og kunngjøring	15
5.1	Informasjon til befolkningen og kunngjøring	15
5.2	Dialog med næringslivet og tilgrensende kommuner	16
5.3	Dialog med politiet	16
6	Målrettede kommunikasjons tiltak	16
7	Håndheving, tilsyn og sanksjonering	17
8	Iverksettelse og utformingen av lokale tiltak	18
8.1	Oppskalering av TISK og lokal smittekarantene	18
8.2	Tiltak som forbyr eller begrenser sosial omgang på arrangementer og sammenkomster	20
8.3	En-til-en-virksomheter utenfor helsetjenesten	23
8.4	Tiltak i barnehager og skoler	24
8.5	Universiteter og høyskoler	25
8.6	Tiltak om munnbind	25
8.7	Tiltak som begrenser serveringssteders virksomhet	26
8.8	Tiltak om hjemmekontor og på arbeidsplasser	27
8.9	Tiltak som legger begrensninger på fritidsaktiviteter og idrett	28
8.10	Tiltak rettet mot steder der mange mennesker møtes	29

1 Formålet med rundskrivet

Rundskrivet er oppdatert 26. oktober 2021 og inneholder omtale av smitteverntiltak som kan være aktuelle å vurdere ved lokale utbrudd i en normal hverdag med økt beredskap. Rundskrivet ble publisert første gang 21. september 2020 som I-7/2020, og er tidligere oppdatert 8. oktober, 28. oktober, 5. november, 17. desember 2020 og 19. februar 2021.

Denne versjonen av rundskrivet er gitt nytt nummer og vesentlig omarbeidet på bakgrunn av at de nasjonale tiltakene i all hovedsak ble opphevet 25. september 2021. Se også vedlagt mal for enkeltvedtak om smittekarantene.

Endringene i rundskrivet bygger også på Strategi og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien fra 27. september 2021¹ og Folkehelseinstituttets Håndbok for oppdaging, vurdering og håndtering av covid-19-utbrudd i kommunen (heretter Kommunelegehåndboka) som inneholder konkrete smittevern faglige råd ved håndtering av lokale utbrudd².

Formålet med rundskrivet er å gi kommunene veiledning om ulike lokale smitteverntiltak som kan være aktuelle dersom den lokale smittesituasjonen tilsier det. Departementet gjør rede for de rettslige rammene i smittevernloven og hvilke hensyn som skal vurderes etter loven. Rundskrivet gir også veiledning om vedtak ved bruk av hasterkompetanse, hvordan kommunale vedtak kan utformes, og enkelte avgrensningsspørsmål som bør tas i betraktning.

2 En normal hverdag med økt beredskap

I slutten av september ble de fleste tiltakene i covid-19-forskriften opphevet i forbindelse med at det ble innført "en normal hverdag med økt beredskap", som utgjør en beredskapsstrategi istedenfor en kontrollstrategi som gjaldt tidligere. En viktig forutsetning for beredskapsstrategien er at kommunene iverksetter forskrifter som gjeninnfører tiltak dersom situasjonen lokalt tilsier det.

Nå som de aller fleste voksne er vaksinert, og dermed godt beskyttet mot alvorlig forløp av covid-19, er trusselen mot folkehelsen fra covid-19 betydelig redusert. Vaksinasjon bidrar også til å bremse epidemiens spredning i Norge. Dermed har vi kunnet trappe ned og etter hvert oppheve de fleste av smitteverntiltakene. I Strategi og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien fremheves det at et slikt strategisk skifte krever at Statsforvalter, kommunene, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og andre med ansvar og oppgaver i pandemihåndteringen følger nøye med på utviklingen, slik at man kan reagere lokalt og nasjonalt ved en truende utvikling. Det fremgår i planens punkt 8.1 at

¹ [Strategi og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

² [Håndbok for oppdaging, vurdering og håndtering av covid-19-utbrudd i kommunen - FHI](#)

"Dersom det skulle komme en lokal eller nasjonal større økning av smittespredningen som gir en svært belastende sykdomsbyrde, må kommunene være forberedt på å begrense smittespredningen gjennom lokale tiltak. Det kan også bli aktuelt å innføre nasjonale tiltak."

Det legges til grunn at håndteringen av pandemien skal ivareta helse, redusere forstyrrelser i samfunnet og beskytte økonomien, slik også WHO legger til grunn. I en normal hverdag med økt beredskap er strategien å hindre at covid-19-pandemien fører til en betydelig sykdomsbyrde og belastning på kapasiteten i kommunehelsetjenesten og i sykehusene samtidig som befolkningen opplever en normal hverdag, andre offentlige tjenester kan ytes på forsvarlig nivå og økonomien beskyttes. Smittevernet mot covid-19 skal innlemmes i det ordinære smittevernet.

For å nå dette målet, forutsettes blant annet at kommunene, helsetjenesten og statlige etater må ha beredskap for å sette i verk tiltak som kan bremse epidemien eller mildne dens konsekvenser ved behov, slik at antall pasienter er håndterbart og at alle er sikret faglig gode tjenester. I tillegg må kommunene og departementet ha evne og kapasitet til å veie trusselen fra epidemien mot byrde ved mulige tiltak og finne en håndtering som bidrar til å nå målene.

I Strategi og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien er det lagt til grunn at ved justering av tiltak prioriteres først lettelsener i tiltak som rammer barn og unge, deretter hensynet til arbeidsplasser og næringsliv, før øvrige tiltak. Denne prioriteringsrekkefølgen vil gjelde i omvendt rekkefølge ved innstramming av tiltakene, slik at tiltaksbyrden for barn og unge blir så liten som mulig. Samtidig skal tiltakene være målrettede, hvilket kan innebære at det iverksettes tiltak som retter seg mot barn og unge.

Ifølge Strategi og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien skal følgende styringsindikatorer legges til grunn ved vurderingen av risiko, og behov for eventuelt å iverksette tiltak:

- antall nye sykehusinnleggelser og antall samtidig inneliggende pasienter (totalbelegg)
- belegg på intensivavdelinger
- aldersfordeling av innlagte
- behandlingsskapasiteten i kommunene

På kommunalt nivå vil det være nødvendig å legge til grunn flere indikatorer som gir mulighet til å fange opp og vurdere utviklingen lokalt, slik som utbrudd i sykehjem og andre sårbare grupper, kommunens evne til å opprettholde pålagte oppgaver, sykefravær i viktige tjenester etc. En beskrivelse av relevante indikatorer er omtalt i

Kommunelegehåndboka og i Strategi og beredskapsplan for håndtering av covid-19-pandemien side 19.

Smittevernloven legger opp til at kommunene i utgangspunktet selv skal vurdere hvilke tiltak det er nødvendig å iverksette for å forebygge eller stanse smittespredning.

Kommunene må vurdere aktuelle tiltak som følger av smittevernloven § 4-1 første ledd. Vurderingen ved iverksettelse av tiltakene skal oppfylle kriteriene i § 1-5 om at tiltakene skal være basert på en klar medisinsk faglig begrunnelse, være nødvendig av hensyn til smittevernet og fremstå tjenlig etter en helhetsvurdering.

Smittevernloven § 4-1 andre ledd gir hjemmel for Helsedirektoratet til å fatte vedtak for hele eller deler av landet dersom det er et alvorlig utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom. Departementet har overtatt denne fullmakten og ivaretar oppgaven nå.

Dersom det oppstår alvorlige situasjoner der enkelte kommuner eller flere kommuner i en region med høyt smittepress ikke iverksetter nødvendige tiltak, vil departementet på bakgrunn av råd fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vurdere oppfølging og om nødvendig vedta tiltak for enkelte deler av landet i tråd med smittevernloven for å redusere belastningen på helsetjenesten og unngå en uakseptabel sykdomsbyrde.

3 Behovet for lokal regulering og aktuelle tiltak

3.1 Samvirke mellom nasjonale og lokale tiltak

Smittevernloven har som formål å sikre at helsemyndighetene og andre myndigheter setter i verk nødvendige smitteverntiltak og samordner sin virksomhet i smittevernarbeidet. Tiltakene som iverksettes lokalt og nasjonalt av helsemyndigheter og andre myndigheter, må virke sammen i en helhet, slik at tiltakene gir en effektiv og forholdsmessig samlet respons på situasjonen vi står i.

Det følger av strategi- og beredskapsplan for håndteringen av covid-19-pandemien at håndteringen skal hindre en betydelig sykdomsbyrde og belastning på kapasiteten i kommunehelsetjenesten og i sykehusene, samtidig som befolkningen opplever en normal hverdag, andre offentlige tjenester kan ytes på forsvarlig nivå og økonomien beskyttes. Barn og unge bør ha lavest mulig tiltaksbyrde. Konsekvenser for sårbare grupper og behovet for kompenserende tiltak må vurderes ved iverksetting av inngripende smitteverntiltak.

Kommunene skal fortsatt følge den lokale situasjonen og gjøre en lokal risikovurdering basert på indikatorer om smittesituasjonen og kapasitet i kommunen. Dersom det er nødvendig skal tiltak vurderes og eventuelt iverksettes. Det bør tas utgangspunkt i det som er beskrevet i strategi- og beredskapsplanen og Kommunelegehåndboka. Kommunens vurdering bør ses i sammenheng med nærliggende kommuners vurdering. Statsforvalteren bidrar til samvirke mellom kommunene. Kommunene bestemmer og iverksetter så tiltakene, eventuelt samordnet i bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3.2 Vedtaksnivå

I forbindelse med utbruddet av covid-19 er det siden 12. mars 2020 iverksatt en rekke nasjonale tiltak³, blant annet om stenging av eller krav til virksomheter, og andre tiltak som skal begrense at folk samles. Nå er trusselen mot folkehelsen fra covid-19 betydelig redusert og vi har kunnet trappe ned og etter hvert oppheve de fleste av smitteverntiltakene. Ved lokale smitteutbrudd kan det fremdeles bli behov for mer inngripende lokale tiltak enn det som følger av det nasjonale regelverket. Det vil fortsatt være slik at det ikke er adgang til å lempe på nasjonale regler gjennom lokale forskrifter.

Kjennskap til lokale forhold er grunnleggende for at smittevernet skal fungere godt. Kommunens ansvar fremgår av smittevernloven § 7-1, mens kommunelegens oppgaver fremgår av § 7-2. Det er den enkelte kommune som selv er ansvarlig for at egne smitteverntiltak er i samsvar med regelverket. Som det fremgår av kommuneloven § 2-1, er kommunene egne rettssubjekter som tar avgjørelser på eget initiativ og ansvar.

Kompetansen til å innføre tiltak etter § 4-1 første ledd er i utgangspunktet lagt til kommunen. Kommuner som beslutter å innføre smitteverntiltak, må selv vurdere den nærmere utformingen av reglene og om vilkårene i smittevernloven er oppfylt på vedtakstidspunktet. Det er viktig at vedtakene er begrunnet, og utformet på en klar måte. Det er også viktig å unngå usikkerhet om forholdet mellom nasjonale og lokale regler. Departementet oppfordrer kommunene til å i størst mulig grad samordne smitteverntiltak med nærliggende kommuner. Selv små nyanseforskjeller i forskriftstekster mellom kommuner som egentlig har nokså like tiltak, kan være krevende å forholde seg til, eksempelvis for virksomheter som har aktivitet i flere kommuner.

Etter § 4-1 andre ledd kan Helsedirektoratet treffe vedtak som nevnt i første ledd dersom utbruddet anses å være et alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom. Det er lagt til grunn at også departementet kan fatte vedtak etter denne bestemmelsen, ettersom departementet har instruksjonsmyndighet over Helsedirektoratet på vanlig måte⁴. Videre har departementet hjemmel i § 4-1 sjette ledd til å "*i forskrift gi nærmere bestemmelser om de forskjellige tiltak*".

For departementet kan det være aktuelt å vedta lokale tiltak dersom kommunene ikke iverksetter nødvendige tiltak eller samordner seg tilstrekkelig for effektivt å møte smittesituasjonen. Dette kan også være aktuelt når det er tale om å innføre inngripende tiltak i større områder.

Når Helsedirektoratet og FHI i dialogen med kommuner og statsforvalterne vurderer at det kan oppstå behov for omfattende eller inngripende tiltak i mange av kommunene i en bo- og arbeidsmarkedsregion, bør etatene utarbeide anbefaling til Helse- og

³ Forskrift 27.3.2020 nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet ([covid-19-forskriften](#))

⁴ Se blant annet omtale i NOU 1990:2 punkt 15.3.1.

omsorgsdepartementet om at tiltak i den aktuelle regionen bør besluttes av nasjonale myndigheter eller ved en koordinert prosess i de aktuelle kommunene. I forbindelse med denne prosessen må det tas stilling til om vilkårene for at departementet kan fatte vedtak etter § 4-1 er oppfylt, for eksempel fordi det er nødvendig for å oppnå tilstrekkelig stor grad av samordning mellom kommuner i bo- og arbeidsmarkedsregionen innenfor den tiden som står til rådighet. Dersom Helsedirektoratet anbefaler fastsettelse av regionale tiltak på nasjonalt nivå, må direktoratet, i samarbeid med kommunene, utrede forholdsmessigheten av tiltakene, hvilke lokale tilpasninger som bør gjøres og forslag til konkrete forskriftsendringer.

4 Rettslige rammer for kommunale vedtak etter smittevernloven

4.1 Kort om smittevernloven

Smittevernloven er en beredskaps- og fullmaktslov. Den gir nasjonale og lokale myndigheter hjemmel til å sette inn tiltak raskt når en beredskapssituasjon oppstår. Når det vurderes å iverksette et smitteverntiltak, må det tas utgangspunkt i situasjonen og tilgjengelig informasjon på vedtakstidspunktet.

Smittevernloven har også til formål å ivareta rettssikkerheten til den enkelte som blir omfattet av smitteverntiltak etter loven, noe som fremgår av § 1-1 tredje ledd. Hensynet til samfunnets interesser må veies mot enkeltmenneskets personlige integritet og rettsvern. Loven krever at tiltakene ikke er mer inngripende eller varer lenger enn nødvendig, det vil si at smittevernloven bygger på minste inngreps prinsipp. Ved iverksettelse av smitteverntiltak skal det legges vekt på frivillig medvirkning fra den eller de tiltaket gjelder.

4.2 Kommunens ansvar etter smittevernloven

Kommunen skal sørge for at alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen er sikret nødvendige forebyggende tiltak mot smittsomme sykdommer, jf. smittevernloven § 7-1. Kommunen skal videre utføre oppgaver som blant annet å skaffe seg oversikt over omfanget av smittsomme sykdommer i kommunen, drive opplysning om smittsomme sykdommer og gi råd og veiledning om forebygging. Kommunen skal også sørge for at individuelle forebyggende tiltak for enkeltpersoner blir satt i verk.

Planen for kommunens helse- og omsorgstjeneste skal ha en egen del om tiltak og tjenester for å forebygge smittsomme sykdommer eller motvirke at de blir overført. Helse- og omsorgstjenesten i kommunen er pålagt å samarbeide med myndigheter som har oppgaver av betydning for tiltakene.

Kommunen har også ansvar for å føre tilsyn og sørge for at reglene i smittevernloven blir overholdt og at vedtak i medhold av loven blir gjennomført.

4.3 Smittevernloven § 4-1 og de grunnleggende kravene i § 1-5

Covid-19 er definert som en allmennfarlig smittsom sykdom etter smittevernloven. Dette medfører blant annet at kommunen har adgang til å vedta egne regler om smitteverntiltak etter § 4-1. Smittevernloven § 4-1 gir hjemmel til å vedta en rekke ulike befolkningsrettede smitteverntiltak. Forarbeidene⁵ peker på at slike befolkningsrettede tiltak kan være aktuelle for sykdommer som overføres ved dråpesmitte eller inhalasjon (luftbåren smitte), og som derfor særlig lett smitter fra person til person. Slik smitte kan lett overføres i et samfunn med dets normale aktiviteter. For å motvirke at situasjoner som innebærer økt risiko for smitteoverføring skal oppstå, har smittevernloven hjemler for å motvirke nær kontakt mellom mange mennesker.

Når et tiltak ikke lenger er nødvendig, skal det straks oppheves eller begrenses, jf. smittevernloven § 4-1 femte ledd.

4.3.1 Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a

Når det er nødvendig for å forebygge eller motvirke spredning av en allmennfarlig smittsom sykdom, kan kommunen med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a vedta "forbud mot møter og sammenkomster eller påbud om andre begrensninger i den sosiale omgangen overalt der mennesker er samlet".

Det fremgår av forarbeidene⁶ at hensikten med bestemmelsen er å gi adgang til å hindre at flere mennesker samles hvis dette representerer en fare for overføring av smitte. Hensynet til å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller motvirke at den blir overført vil kunne slå igjennom som et overordnet hensyn i slike tilfeller. Bestemmelsen er ment å gi hjemmel for å forby alle typer møter, uansett om de er i offentlig eller privat regi og om de er politiske eller upolitiske. Også blant annet idrettsarrangementer, utstillinger, konserter og lignende kan forbys. Bestemmelsen er også ment å gi adgang til å forby private sammenkomster hvis vilkårene for øvrig er til stede, men det vil likevel ikke være adgang til å isolere nære familiemedlemmer eller andre som bor sammen. Derimot vil det kunne være adgang til å pålegge restriksjoner i den sosiale omgangen i et større bofellesskap eller bokollektiv.

I bestemmelsen er det videre direkte uttrykt at det er adgang til å foreta andre begrensninger i den sosiale omgangen enn et totalt forbud, hvis disse begrensningene tjener formålet tilstrekkelig.

⁵ NOU 1990:2 kapittel 8.8.1

⁶ NOU 1990:2 s. 243-244 og Ot.prp.nr.91 (1992-1993) s. 144-145.

4.3.2 Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b

Når det er nødvendig for å forebygge eller motvirke spredning av en allmennfarlig smittsom sykdom, kan kommunen med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b vedta "stenging av virksomheter som samler flere mennesker, f.eks. barnehager, skoler, svømmehaller, flyplasser, butikker, hoteller eller andre bedrifter og arbeidsplasser – eller begrensninger i aktiviteter der".

Det fremgår av forarbeidene⁷ at bestemmelsen gir adgang til å stenge alle slags virksomheter som samler flere mennesker og som dermed kan representere en smitteoverføringsfare. Eksempler på virksomheter som også vil være omfattet i tillegg til oppregningen i bestemmelsen er serveringssteder (restauranter, puber mv.), campingplasser, kino, teater, sirkus mv. Det er adgang til å stenge hele virksomheten eller pålegge nærmere begrensninger i aktivitetene. Nærmere begrensninger i aktiviteter kan være antallsbegrensninger, begrensninger i åpningstid, avstandskrav, krav til bruk av munnbind, krav til å drive på en smittevernaglig forsvarlig måte mv. Slike begrensninger kan innebære at virksomheter som kunne vært stengt allikevel kan holdes åpne eller delvis åpne.

4.3.3 Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav c

Når det er nødvendig for å forebygge eller motvirke spredning av en allmennfarlig smittsom sykdom, kan kommunen med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav c vedta "stans eller begrensninger i kommunikasjoner". Ifølge forarbeidene⁸ gir bestemmelsen adgang til å stanse eller legge begrensninger i bruken av offentlige eller private kommunikasjoner som eksempelvis tog eller buss.

4.3.4 Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d

Når det er nødvendig for å forebygge eller motvirke spredning av en allmennfarlig smittsom sykdom, kan kommunen med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d vedta "isolering av personer i geografisk avgrensede områder eller andre begrensninger i deres bevegelsesfrihet i opptil sju dager om gangen."

Bestemmelsen kan benyttes til å innføre lokale regler om isolering og smittekarantene, både for smittede personer og for deres nærkontakter. Definisjonen av en smittet person i smittevernloven § 1-3 nr. 2 er «en person som har eller etter en faglig vurdering antas å ha en smittsom sykdom». Formålet med å omfatte også antatt smittede personer er at disse personene må behandles på samme måte som smittede personer inntil det eventuelt kan bekreftes at de ikke er smittet. Det legges altså til grunn at isolering som tiltak ikke bare

⁷ NOU 1990:2 s. 243-244 og Ot.prp.nr.91 (1992-1993) s. 145.

⁸ NOU 1990:2 s. 244 og Ot.prp.nr.91 (1992-1993) s. 145.

er aktuelt for personer som er eller er mistenkt smittet, men også for personer som har vært i nærkontakt med en smittet person nettopp fordi disse også kan antas å være smittet. Disse personene kan derfor pålegges restriksjoner i bevegelsesfriheten fordi de er mistenkt smittet. Hvilke restriksjoner som er nødvendig vil måtte vurderes konkret utfra situasjonen og på hvilken måte det er nødvendig å forebygge eller motvirke spredning av sykdommen.⁹

Departementet har i rundskriv 1-4/2020 - Veileder til kommunene om lokale karanteneregler eller innreiserestriksjoner i forbindelse med utbruddet av Covid-19¹⁰ redegjort for rammene i smittevernloven og hvilke hensyn som etter loven skal vurderes. Veilederen gir også anbefalinger på hvordan eventuelle kommunale vedtak bør utformes og hvordan berørte parter bør involveres.

Dersom det er behov for å fatte vedtak som pålegger begrensninger som varer i en periode mer enn sju dager, er det krav etter ordlyden at tiltaket må vedtas på nytt hver sjuende dag for å være gyldig. Det vil si at det er adgang til å fatte vedtak om smittekarantene i ti dager, men kommunen må vurdere nødvendigheten på nytt og fornye sitt vedtak før det har gått sju dager fra det første vedtaket ble fattet.

4.3.5 Grunnleggende krav til smitteverntiltak i § 1-5

Tiltak etter smittevernloven skal oppfylle de grunnleggende kravene i § 1-5. For det første skal smitteverntiltak være basert på en «klar medisinskfaglig begrunnelse», for det andre være «nødvendig av hensyn til smittevernet» og for det tredje fremstå «tjenlig etter en helhetsvurdering». Utgangspunktet er at smitteverntiltak skal baseres på frivillighet og i forståelse med den som tiltaket retter seg mot. Tvangstiltak kan ikke brukes når det etter sakens art og forholdene ellers vil være et uforholdsmessig inngrep. Også etter smittevernloven § 4-1 stilles det krav om at tiltaket må være nødvendig. Vurderingen av om tiltaket er nødvendig etter §§ 4-1 og 1-5 vil i utgangspunktet være den samme. Kravene til å utrede konsekvenser og til nødvendighets- og helhetsvurderinger vil slå sterkere inn etter en viss tid når man får mer oversikt og en mer klarlagt situasjon.

4.3.6 Kravet om medisinskfaglig begrunnelse

Smitteverntiltak skal ha en klar medisinskfaglig begrunnelse. Kravet om medisinskfaglig begrunnelse skal ikke tolkes for strengt. Det er for eksempel ikke krav til vitenskapelig

⁹ Prop. 130 L (2019-2020) Midlertidig endring i smittevernloven (hjemmel for forskrifter om isolering og begrensninger i bevegelsesfrihet) punkt 4.2.5

¹⁰ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-i-42020--veiledertil-kommunene-om-lokale-karanteneregler-eller-innreiserestriksjoner-i-forbindelse-medutbruddet-av-covid-19/id2695647/>

bevist effekt, men tiltaket må være egnet til å ha en ønsket effekt. Smitteverntiltaket må sees i forhold til både grad av smittetrussel og hvor inngripende tiltaket er. Det sentrale i denne situasjonen er at tiltaket skal være relevant for å motvirke spredning av covid-19.

I den medisinskfaglige begrunnelsen bør kommunen ta utgangspunkt i smittevernfarelige vurderinger fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, og lokale medisinskfaglige vurderinger av kommunelegen. Dersom det i kommunen vurderes at det er nødvendig å fravike nasjonale anbefalinger ved å innføre strengere tiltak, bør det gis en særskilt begrunnelse med utgangspunkt i lokale konkrete forhold.

4.3.7 Nødvendighetskravet

Smitteverntiltak må være nødvendige av hensyn til smittevernet og for å forebygge eller motvirke smittespredning. Det innebærer at tiltaket må være egnet til å forebygge eller hindre smittespredning, men det kreves ikke sikker kunnskap om at tiltaket vil ha effekt. Tiltaket skal være så lite inngripende som mulig, ut fra den smitteverneffekten man søker å oppnå. Lokale tiltak må være begrunnet i et særlig lokalt behov, for eksempel som følge av stort lokalt smittepress eller mangel på ressurser.

Vurderingen av om tiltaket er nødvendig, må bygge på tilgjengelig kunnskap om smitten gir betydelig sykdomsbyrde, inkludert smitterisiko og hvordan smitten kan begrenses, risikoen for smittespredning i den enkelte kommune og når smitte oppstår. Dersom vedtaket ikke er nødvendig av hensyn til smittevernet, skal det ikke settes i verk. Nødvendighetskravet følger også av § 4-1 femte ledd som forutsetter at det gjøres en løpende vurdering. Når tiltaket ikke lenger er nødvendig, skal det straks oppheves eller begrenses.

Hva som er nødvendig av hensyn til smittevernet må vurderes opp mot målet for håndteringen av pandemien. Det vises til omtalen i punkt 2 i dette rundskrivet der målet og strategien for pandemihåndteringen er omtalt.

4.3.8 Kravet om at tiltaket skal fremstå tjenlig etter en helhetsvurdering

Smitteverntiltak skal fremstå som tjenlig etter en helhetsvurdering. Dette innebærer at den helsemessige nytten av tiltaket må stå i forhold til tiltakets øvrige samfunnsmessige konsekvenser. Det må altså gjøres vurderinger av nytten ved tiltaket opp mot de negative konsekvensene eller belastningen tiltaket medfører, for eksempel om man hindrer prosesser som er nødvendig for å holde samfunnet i gang og i hvilken grad man griper inn i privatpersoners grunnleggende rettigheter. Dersom nytten av tiltaket er liten eller tvilsom, mens skadevirkningene er store, bør ikke tiltaket iverksettes. Eksempelvis dersom lokale tiltak har liten smitteverneffekt, og har negative konsekvenser for eksempel for privatpersoner, næringslivet og offentlig tjenesteyting, bør andre tiltak vurderes.

Tiltak som iverksettes for å avdempe negative konsekvenser av et smitteverntiltak, kan gjøre at smitteverntiltakene samlet sett likevel fremstår som tjenlige etter en

helhetsvurdering. Det kan eksempelvis dreie seg om å gi unntak for enkelte grupper som i utgangspunktet ville omfattes av tiltaket.

Å innføre antallsbegrensning for private samlinger er et inngripende tiltak. I vurderingen av om tiltaket bør anbefales, må hensynet til enkeltpersoners handlefrihet avveies mot hensynet til å redusere sykdom og død, hensynet til beskyttelse av særlig sårbare grupper, og hensynet til så langt mulig å sikre normal drift internt i Norge.

Departementet legger til grunn at tiltak som retter seg mot private sammenkomster, er egnet til å motvirke økt smittespredning. Målet bør være å unngå å måtte iverksette ytterligere nedstengninger som påvirker enkeltpersoner og virksomheter i større grad enn en antallsbegrensning vil gjøre.

4.4 Forholdet til Grunnloven, Barnekonvensjonen og EMK

Enkelte av tiltakene som kan være aktuelle etter smittevernloven § 4-1, medfører begrensinger i grunnleggende rettigheter. I slike tilfeller må forholdet til Grunnloven og EMK vurderes. Inngrep i menneskerettighetene må ha tilstrekkelig hjemmel i lov, ivareta et legitimt formål og være forholdsmessig. Forbud mot private og andre sammenkomster eller begrensninger i antallet personer som kan delta på slike sammenkomster, reiser spørsmål om forholdet til flere grunnlovsbestemmelser og bestemmelser i den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Grunnloven § 102 første ledd første punktum og EMK artikkel 8 bestemmer at enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv og sitt hjem. Grunnloven § 101 andre ledd og EMK artikkel 11 bestemmer at alle kan møtes i fredelige forsamlinger. Inngrep i disse rettighetene må ha tilstrekkelig hjemmel i lov, ivareta et legitimt formål og være forholdsmessig. Hensynet til å beskytte helse er blant de legitime formålene som angis i EMK artikler 8 og 11 nr. 2.

Det er den enkelte kommunen som må vurdere om Grunnlovens og EMKs krav er oppfylt dersom det vedtas forbud mot sammenkomster eller andre begrensninger i adgangen til å samles.

Slik det fremgår ovenfor, gir smittevernloven § 4-1 bokstav a hjemmel til å forby både sammenkomster i private hjem og andre forsamlinger dersom lovens vilkår for øvrig er oppfylt. Kommunene må selv vurdere om vilkårene i § 4-1 bokstav a og § 1-5 er oppfylt, slik at tiltaket har hjemmel i lov.

Det legges til grunn at hensynet til å verne befolkningen mot covid-19 ved å forebygge eller motvirke at viruset blir overført mellom personer, er et legitimt formål.

Forholdsmessighetskravet innebærer at inngrepet må være (1) egnet til å oppnå det legitime formålet, (2) nødvendig for å oppnå formålet og (3) står i forhold til det som skal oppnås. Inngrepet må altså ikke gå lengre enn det som er nødvendig for å ivareta det legitime formålet som begrunner inngrepet. Det må derfor vurderes om formålet også kan oppnås ved tiltak som er mindre inngripende i privatlivet eller forsamlingsfriheten.

Tiltaket må heller ikke gis lengre varighet enn nødvendig, og det må gjøres jevnlige vurderinger av behovet for å opprettholde det.

Også smittevernloven stiller krav om forholdsmessighet. Der et smitteverntiltak gjør inngrep i grunnlovfestede rettigheter, skal det imidlertid mer til for at det anses forholdsmessig sammenlignet med andre tiltak. Hvor strenge krav som stilles, vil bero på hvor inngripende tiltaket er. Retten til privatliv og forsamlingsfrihet må blant annet veies mot hensynet til å redusere sykdom og død, hensynet til beskyttelse av særlig sårbare grupper og hensynet til så langt som mulig å sikre normal drift av næringslivet og samfunnet for øvrig.

Politiets håndheving av smitteverntiltak som retter seg mot det som foregår i private hjem, reiser også spørsmål om forholdet til forbudet mot husransaker i Grunnloven § 102 første ledd andre punktum.

For tiltak som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Det følger av barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104. Barn har også rett til å bli hørt i spørsmål som angår dem, og det skal legges vekt på meningen deres, jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 12. Dersom smitteverntiltaket berører barn, krever konvensjonen at kommunen vurderer hva som vil være det beste for barnet eller gruppen barn.

Hensynet til barnets beste skal ha stor vekt, men barnekonvensjonen stiller ikke krav om at hensynet til barns beste skal være det avgjørende hensynet i alle tilfeller. Det betyr at andre hensyn kan veie tyngre. I noen tilfeller vil også hensynet til barns beste trekke i ulike retninger. Uansett er det viktig å få frem eventuelle interessekonflikter, og vise tydelig i vurderingen hvordan barnets beste er tatt hensyn til.

4.5 Hvem kan fatte vedtakene? Bruk av hastekompetanse

Det er kommunestyret som har myndigheten til å fatte vedtak etter § 4-1 første ledd. Kommunestyret kan etter § 7-1 sjette ledd delegerer sin myndighet etter reglene i kommuneloven eller til et interkommunalt organ.

I hastesaker kan kommunelegen etter § 4-1 femte ledd utøve den myndighet kommunestyret har etter bestemmelsen. Det fremgår av forarbeidene at kommunelegens hastekompetanse skal sikre at det kan innføres tiltak "uten særlig forsinkelse som skader den interessen bestemmelsen skal beskytte". Dersom tiltak som er innført ved bruk av hastekompetanse, skal videreføres, vil det normalt ikke lenger dreie seg om en hastesak i lovens forstand. Slike saker bør derfor behandles av kommunestyret eller etter ordinær delegering av myndighet i samsvar med kommunelovens regler. Dersom situasjonen endres, kan imidlertid hastekompetanse igjen være aktuelt.

Også kommuneloven § 11-8 gir muligheter for å kunne fatte hastevedtak. Forarbeidene¹¹ sier imidlertid at kommunene i størst mulig grad bør vurdere om det er mulig å treffe en avgjørelse i et fjernmøte, framfor at saken behandles som en hastesak.

4.6 Utforming av kommunal forskrift

Når kommunen vurderer at det er nødvendig med lokale smitteverntiltak bør det i første omgang vurderes gitt i form av anbefalinger. Om det ikke gir ønsket effekt kan det være nødvendig med kommunal forskrift eller enkeltvedtak.

Forvaltningsloven kapittel VII gjelder forskrifter, og inneholder regler om utredningsplikt, høring og uttalelser fra interesserte i § 37. Utredningsplikten innebærer at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i brev til landets kommuner beskrevet hvordan forskrifter kan utformes, vedtas og kunngjøres¹². Når det skal fastsettes en kommunal forskrift bør saksframlegget til kommunestyret inneholde en vurdering av smitteverntiltaket og smittevernloven § 1-5, samt forholdet til Grunnloven og EMK dersom tiltakene berører grunnleggende rettigheter.

Etter forvaltningsloven har kommunen som hovedregel plikt til å foreta høring før en forskrift blir fastsatt, endret eller opphevet, jf. § 37 annet ledd. Unntak gjelder hvis høring ikke lar seg gjennomføre praktisk, hvis høring vil vanskeliggjøre gjennomføring av forskriften eller svekke effektiviteten av den, eller hvis høring er åpenbart unødvendig, se § 37 fjerde ledd.

4.7 Utforming av enkeltvedtak

Dersom tiltaket retter seg mot en bestemt krets av personer skal pålegg gis i form av et enkeltvedtak. Reglene i forvaltningsloven som gjelder enkeltvedtak, blant annet om saksforberedelse av enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel IV vil da gjelde, for eksempel krav til forhåndsvarsel. Det følger imidlertid av forvaltningsloven § 16, tredje ledd at kommunen ikke må gi slikt forhåndsvarsel i situasjoner der "slik varsling ikke er praktisk mulig eller vil medføre fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres". Videre skal vedtaket være skriftlig om ikke dette av praktiske grunner vil være særlig byrdefullt for kommunen, jf. forvaltningsloven § 23. Dersom vedtaket treffes raskt i forbindelse med et utbrudd kan det først fattes muntlig, med etterfølgende skriftliggjøring. Vedtaket skal videre inneholde en begrunnelse, herunder hvilke regler som er anvendt, en beskrivelse av hvilket faktum som er lagt til grunn for avgjørelsen og en redegjørelse for hvilke hovedhensyn som har vært avgjørende i skjønnsutøvelsen. De personer som omfattes av

¹¹ Prop.46 L (2017-2018) punkt 17.4.9

¹² https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/kmd/andre-dokumenter/brev/utvalgte_brev/2019/utforming-av-nye-forskrifter-i-kommunene-og-fylkeskommunene/id2683618/

vedtaket må gis underretning om vedtaket. Etter forvaltningsloven § 27 første ledd femte punktum har kommunen hjemmel til å underrette muntlig om vedtak dersom det haster.

Den skriftlige underretningen må inneholde opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåten ved klage, samt om retten til partsinnsyn. Det er statsforvalter i fylket som etter smittevernloven § 8-3 er klageinstans for vedtak etter smittevernloven.

4.8 Forholdet til forskriftsfestede nasjonale tiltak

Ved utformingen av kommunale forskrifter eller enkeltvedtak bør forholdet mellom det lokale vedtaket og eventuell relevant nasjonal regulering fremgå klart. Dersom det innføres nye nasjonale smitteverntiltak, bør det vurderes særlig på hvilken måte de lokale reglene supplerer de nasjonale reglene for å unngå at reglene blir uklare og vanskelig å forstå.

4.9 Unntak og dispensasjoner fra lokale regler

Kommunene anbefales å lage regler som ikke krever at det i en beredskapssituasjon brukes ressurser på å behandle søknader om å gi dispensasjoner eller tillatelser.

Kommunen bør imidlertid vurdere om det er behov for unntak slik at tiltakene i større grad blir forholdsmessig. Dersom den lokale forskriften kun er ment å gjelde for en kort periode, vil det være mindre behov for å gi unntak og eventuelt dispensasjonadgang.

4.10 Tiltakets varighet

Det bør vurderes om tiltaket skal ha en begrenset varighet. Det kan for eksempel bestemmes at forskriften oppheves ti dager etter ikrafttredelsen, eventuelt på en angitt dato. Dersom det fortsatt er behov for det, kan tiltaket videreføres etter en fornyet vurdering. Om det er grunn til å gjøre et tiltak tidsbegrenset, beror blant annet på hvor inngripende tiltaket er. Kommunen har uansett en plikt til å oppheve eller begrense tiltaket når det ikke er nødvendig lenger, jf. smittevernloven § 4-1 femte ledd. Det må derfor foretas en løpende vurdering av om tiltaket er nødvendig.

5 Involvering av berørte parter og kunngjøring

5.1 Informasjon til befolkningen og kunngjøring

For at befolkningsrettede smitteverntiltak skal virke etter sin hensikt, er det avgjørende at innbyggerne gjøres kjent med innholdet i reglene. Vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer, er forskrifter, og skal som hovedregel kunngjøres i Norsk lovtidend (se Lovdata.no/info/kontakt), jf. forvaltningsloven § 38. Kommunene bør sørge for å formidle informasjon, råd og veiledning til publikum og til andre berørte parter gjennom flere kanaler, for eksempel ved bruk av media, sosiale medier, SMS eller e-post.

5.2 Dialog med næringslivet og tilgrensende kommuner

Kommunene oppfordres til å etablere god dialog med næringslivet i forkant av og ved gjennomføringen av smitteverntiltak som kan berøre næringsinteresser dersom det er tid til det. Parter som i særlig grad berøres av tiltakene, bør så langt det lar seg gjøre involveres i samsvar med forvaltningsloven § 37 andre ledd. Det bør vurderes om lokale avdelinger av NHO og LO og eventuelt hjørnesteinsbedrifter skal gis anledning til å uttale seg. Kommuner som deltar i interkommunale politiske råd, oppfordres til å utveksle erfaringer og til å samordne eventuelle tiltak i den grad det er hensiktsmessig. Slike prosesser kan legge til rette for at avbøtende tiltak som demper negative konsekvenser av smitteverntiltakene kan iverksettes.

Det kan være vanskelig for små kommuner å vedta inngripende tiltak hvis ikke nabokommunene gjør det samme. Lik regulering vil kunne bidra til at reglene i mindre grad kan omgås, for eksempel ved at arrangementer og fritidsaktiviteter flyttes over kommunegrensen. Dersom lokal smitte rammer flere kommuner i en bo- og arbeidsmarkedsregion, anbefales det at kommunene i regionen samordner beredskapsplaner for å sikre at smitteverntiltakene utgjør en samlet respons.

5.3 Dialog med politiet

Kommunen bør ha dialog med politiet før det innføres smitteverntiltak, som for eksempel ved forbud eller begrensninger som omfatter sosial omgang. Det er viktig at kommunen i sin vurdering av hensiktsmessigheten av å vedta lokale regler er kjent med politiets rammer for å kunne håndheve forskriftsfestede plikter eller forbud. Det bør tas i betraktning at politiet i sin operative virksomhet må prioritere mellom ulike oppdrag og hendelser. Politiet vil eksempelvis kunne ha begrenset kapasitet til å håndheve lokale forbud mot private sammenkomster eller lignende. Det kan dessuten være krevende for politiet å håndtere ulike regler på tvers av kommunegrenser. Politiets viktigste oppgave er å forebygge, også når det gjelder brudd på smittevernlovgivningen. Det er også viktig å sikre at lokale vedtak er utformet på en måte som gjør at de er mulig å håndheve. Det bør for eksempel fremgå klart hvem som kan holdes ansvarlig for overtredelsen.

6 Målrettede kommunikasjonsiltak

Kommunen har etter smittevernloven ansvar for å drive opplysning om smittsomme sykdommer og gi råd og veiledning om hvordan de forebygges. Kommunene bør også i en normal hverdag med økt beredskap minne befolkningen på de generelle smittevernrådene og hva de skal gjøre når de blir syke og vurdere å utforme kommunikasjonsiltak spesielt rettet mot spesifikke grupper eller virksomheter.

Det er særlig viktig å vurdere om det er nødvendig å tilrettelegge lokal informasjon på andre språk. Informasjonsmateriell på mange ulike språk er tilgjengelig på FHIs nettsider. Kommunene bør for eksempel vurdere behovet for å ha jevnlig kontakt med arbeidsgivere

med mange utenlandske arbeidstakere, utdanningsinstitusjoner med utenlandske studenter og representanter fra de største minoritetsmiljøene.

7 Håndheving, tilsyn og sanksjonering

Etter smittevernloven § 7-1 fjerde ledd skal kommunen føre tilsyn og sørge for at reglene i smittevernloven blir overholdt og at forskrifter og enkeltvedtak i medhold av loven blir gjennomført. Kommunen kan i sitt tilsyn benytte virkemidlene i folkehelseloven kapittel 3 om miljørettet helsevern¹³.

Kommunalt tilsyn er i utgangspunktet ikke egnet ved forbud mot private samlinger over en viss størrelse eller lignende begrensninger i den sosiale omgangen. Kommunene vil imidlertid kunne gjennomføre kontroller på steder der man erfarer at mange mennesker samles, og i den forbindelse gi råd og veiledning om reglene. Etter smittevernloven § 4-10 har flere myndigheter bistandsplikt, og etter fjerde ledd er politiet pålagt etter anmodning å bistå med gjennomføringen av tiltak etter blant annet § 4-1.

Brudd på vedtak etter smittevernloven er straffbart, jf. smittevernloven § 8-1, som fastsetter at forsettlig eller uaktsom overtredelse av vedtak med hjemmel i loven kan straffes bot eller fengsel inntil 2 år. Dersom overtredelsen har tap av menneskeliv eller betydelig skade på kropp eller helse som følge, er straffen bot eller fengsel inntil 4 år.

Politiet kan gripe inn for å stanse eller avverge lovbrudd, jf. politiloven § 7 første ledd nr. 3. Politiet har derfor i utgangspunktet hjemmel til å gripe inn overfor brudd på lokale smitteverntiltak. Politiet kan også gripe inn overfor forstyrrelser av den offentlige ro og orden, eller for å ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet.

I praksis kan det være utfordrende for politiet å håndheve lokale vedtak som retter seg mot sammenkomster i private hjem. Grunnloven § 102 første ledd andre punktum forutsetter at politiet må ha mistanke om overtredelse av et straffebud for å ta seg inn i et privat hjem (uten samtykke). Politiet vil derfor ofte ha begrenset mulighet til å undersøke om smittevernreglene overholdes.

Politiloven gir anledning til å gripe inn der en sammenkomst forårsaker støy i nabolaget. Det vil typisk være i disse tilfellene at politiet får kjennskap til en sammenkomst. Forbud mot private sammenkomster over en viss størrelse vil derfor neppe utvide politiets mulighet til å gripe inn overfor samlinger som representerer en smittefare.

¹³ Miljørettet helsevern omfatter faktorer i miljøet som kan ha innvirkning på helsen, herunder fysiske, biologiske, kjemiske og sosiale miljøfaktorer. Vedtak etter smittevernloven er vedtak som følger av SARS-CoV-2 som er en biologisk miljøfaktor.

8 Iverksettelse og utformingen av lokale tiltak

Kommunene får et større ansvar for å håndtere utbrudd når det ikke lenger er nasjonale tiltak. Revidert strategi- og beredskapsplan skal gi kommunen strategiske verktøy som de trenger for å ivareta sitt ansvar i en normal hverdag med økt beredskap. I tillegg vil Kommunelegehåndboka være et viktig verktøy i den videre håndteringen av pandemien. Håndboka gir god veiledning for hvordan kommunene bør vurdere og reagere ved ulike mulige utviklinger av situasjonen.

Kommunene kan iverksette tiltak i form av anbefalinger eller pålegg. Anbefalinger skal ikke forskriftsfestes. Generelt vil det være mest aktuelt å innføre anbefalinger før enkeltvedtak eller kommunale forskrifter.

Dersom tiltakene påvirker rettigheter eller plikter til en bestemt eller ubestemt krets av personer, må det gis i form av enkeltvedtak eller forskrift. I dette rundskrivet punkt 5 gis veiledning om tiltak som innføres som enkeltvedtak eller i forskrift. I dette punktet gis nærmere juridisk veiledning om konkrete tiltak, og forslag til forskriftsbestemmelser som kan fungere som mal i kommunale forskrifter. Bruken av klammer [] i tilknytning til forslagsforslagene nedenfor betyr at kommunen selv vurderer hva som er mest tjenelig i den konkrete situasjonen. Det er tatt utgangspunkt i tiltakene som omtales i Kommunelegehåndboka. I vedlegg til rundskrivet foreslås mal for enkeltvedtak.

8.1 Oppskalering av TISK og lokal smittekarantene

Kommunene må fortsatt ha beredskap for å kunne gjeninnføre nedjustert eller full TISK. Ved en betydelig sykdomsbyrde eller u håndterlig belastning på helsetjenesten som følge av covid-19, vil første skritt kunne være å skalere opp deler av TISK.

Som første steg bør de minst inngripende tiltak iverksettes, for eksempel mer utstrakt testing for kartlegging av smittede, i kombinasjon med isolasjonsplikt. Plikt til å isolere seg ved bekreftet smitte følger av covid-19-forskriften § 7.

Deretter vil det kunne være aktuelt med smitteoppsporing og lokal smittekarantene for uvaksinerte husstandsmedlemmer og tilsvarende nære, eller en ordning med mer hyppig testing av nærkontakter.

Det er hjemmel for å innføre smittekarantene og isolasjon i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d jf. § 1-5, se nærmere omtale i punkt 4.3.

Lokal forskrift vil kunne være et viktig tiltak for å få oversikt over et smitteutbrudd dersom det er nødvendig å gi regler om smittekarantene for en ubestemt krets personer, for eksempel husstandsmedlemmer og tilsvarende nære til smittede personer. Det vil ofte være hensiktsmessig med samordning med nabokommuner, eventuelt kommuner i samme bo- og arbeidsmarkedsregion.

Et *enkeltvedtak* vil rette seg mot en bestemt krets av personer, for eksempel enkeltpersoner eller en skoleklasse. Det kan være aktuelt å vurdere bruk av enkeltvedtak i

forbindelse med utbrudd dersom tiltaket bør målrettes til for eksempel særskilte virksomheter. Det vil i slike tilfeller antas at smitten enda ikke har spredd seg videre ut i samfunnet. Helsedirektoratet har utarbeidet mal for kommunalt enkeltvedtak om smittekarantene. For at tiltaket kan innrettes slik at det er så målrettet som mulig bør det gis tilpassede unntak fra smittekarantene, og unntakene som tidligere lå i covid-19-forskriften bør vurderes¹⁴. Så lenge vaksinen gir beskyttelse mot smitteoverføring vil det ikke være nødvendig at fullvaksinerte ilegges smittekarantene. Det bør også vurderes at personer som gjennomfører fastsatt testregime kan få unntak fra smittekarantene.

Kommunen kan gi pålegg om smittekarantene for personer som bor eller oppholder seg i kommunen. For at tiltaket skal ha effekt, og for å hindre uklarheter for befolkningen, er det viktig at kommunene søker å samordne seg best mulig med omliggende kommuner.

Forslag til forskriftsbestemmelse:

Personer [husstandsmedlemmer] eller tilsvarende nære som har hatt nærkontakt med en person som er bekreftet smittet av SARS-CoV 2 mindre enn 48 timer før den smittede fikk de første symptomer på smitte, eller fra prøvetidspunktet dersom personen ikke utviklet symptomer, skal i smittekarantene. Karanteneplikten gjelder i 7 døgn etter siste nærkontakt[Smittekarantene gjelder ikke for personer som ved nærkontakten:

- a) var fullvaksinert mot SARS-CoV-2*
- b) hadde gjennomgått covid-19 siste 12 måneder med varighet fra avisolering til 12 måneder etter prøvedato, eller*
- c) hadde fått første vaksinedose mot SARS-CoV-2 med varighet fra 3 til 15 uker etter vaksinasjonen, dersom vedkommende testes med PCR-test mellom døgn 3 og 7 etter nærkontakten var avbrutt.]*

[Personer i smittekarantene kan teste seg ut av karantene med negativ test mellom døgn 3 og 7 etter siste nærkontakt.]

Personer som utvikler akutt luftveisinfeksjon, med feber, hoste eller tung pust i karantenetiden, skal kontakte helse- og omsorgstjenesten for å testes.

Forslag til forskriftsbestemmelse for unntak ved testing:

Uvaksinerte personer, eller personer som ikke har gjennomgått covid-19, og som er husstandsmedlemmer eller tilsvarende nære med en person som er bekreftet

¹⁴ Jf. covid-19-forskriften blant annet § 4 andre ledd slik den lød før 25.9.21 (tilgjengelig på Lovdata Pro)

smittet av SARS-CoV 2, skal være i smittekarantene inntil negativt testresultat tatt etter 3 døgn foreligger.

Kommunelegen kan beslutte at personer unntas karanteneplikten dersom de testes i samsvar med retningslinjer fastsatt av kommunen.

8.2 Tiltak som forbyr eller begrenser sosial omgang på arrangementer og sammenkomster

Når en stadig større andel av befolkningen er vaksinert, vil smitte ved sosial omgang skje stadig sjeldnere. Det kan likevel være aldersgrupper eller lommer i befolkningen med lavere vaksinasjonsdekning. Erfaringene fra flere lokale smitteutbrudd gjennom pandemien har vist at en av de viktigste driverne av smitteutbrudd, er nærkontakt ved sammenkomster i sosiale sammenhenger. Tiltak rettet mot arrangementer og sammenkomster har hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a jf. § 1-5, se nærmere i punkt 4.3.

Når det gjelder nødvendighets- og forholdsmessighetsvurderingen, jf. § 1-5, vil det i mange tilfeller være mindre inngripende å innføre begrensninger for arrangementer på offentlig sted før det innføres begrensninger for sammenkomster i private hjem. Et forbud som omfatter private hjem, vil gripe inn i retten til privatliv etter Grl. § 102 og EMK art. 8. Det stiller særlige krav til vedtakets begrunnelse, jf. punkt 4.4.

For å kunne regulere arrangementer kan det vurderes om det bør innføres en definisjon av hva som menes med arrangement. Definisjonen i tidligere nasjonal covid-19-forskrift § 13 (nå opphevet) skilte mellom private sammenkomster og offentlig arrangement, og avgrenset mot private sammenkomster for personer i samme husstand. Definisjonen er lagt til grunn for forslaget nedenfor og er ment å omfatte de samme arrangementene som tidligere var omfattet av § 13, men er vesentlig forkortet. Kommunen kan forkorte og forenkle forskriftsbestemmelsen dersom det vurderes hensiktsmessig.

Forslag til forskriftsutforming

§ Definisjon av arrangement

Med arrangementer menes sammenkomster på offentlig sted eller i lokaler og utendørs arealer som leies eller lånes ut, inkludert hoteller, grendehus, forsamlingshus, konferansesaler og haller.

Med privat sammenkomst menes sosiale sammenkomster som skjer på sted som nevnt i første ledd, for personer utenfor samme husstand, eller sosiale samlinger i tilknytning til arbeid eller skole.

Som arrangement regnes ikke organisert trening, prøver eller øvelser, møter eller sammenkomster som ledd i ordinært arbeid eller undervisning [eller demonstrasjoner].

Kommunen kan eventuelt vurdere å målrette begrensningene mot spesielle typer arrangementer, herunder eksempelvis kulturarrangementer/idrettsarrangementer, eller private sammenkomster utenfor hjemmet.

Antallsbegrensning må vurderes konkret. Hvorvidt det er nødvendig å kreve at deltakerne skal være delt inn i "kohorter" (se bokstav b og c, samt tilhørende annet ledd) vurderes konkret. Er det unødvendig tas disse delene ut av forslaget.

Forslag til forskriftsutforming

§ Antall personer som kan være til stede på et arrangement

Det kan ikke gjennomføres arrangementer med flere personer samtidig til stede enn:

- a) [X personer på privat sammenkomst]*
- b) x personer på innendørs arrangement [som ikke er privat sammenkomst] [hvor deltakerne er delt inn i grupper på inntil 200 personer.]*
- c) x personer på utendørs arrangement [som ikke er privat sammenkomst] [hvor deltakerne er delt inn i grupper på inntil 200 personer]*

Når publikum eller deltakere på arrangementet deles inn i grupper, skal det hele tiden være minst to meter avstand mellom gruppene. Gruppene kan skiftes ut i løpet av arrangementet, dersom det gjøres på en smittevernfaglig forsvarlig måte og det ikke er kontakt mellom dem.

Det kan vurderes om det er nødvendig å innta en bestemmelse om ansvarlig arrangør og nedtegning av tilstedeværende ved arrangement. Det vil som regel være nødvendig med registrering dersom kommunen har oppskalert TISK-arbeidet slik at smitteoppsporing av nærkontakter skal gjøres i utstrakt grad.

Forslag til bestemmelsen er en kombinasjon av bestemmelsene i den opphevede covid-19-forskrift § 13b første ledd og § 13d:

§ Krav til ansvarlig arrangør og oversikt over deltakerne på arrangementer

En person eller virksomhet skal utpekes som arrangør med ansvar for at arrangementet oppfyller kravene i forskriften. De som er til stede skal informeres om hvem som er arrangør og hvem som kan kontaktes ved spørsmål om smittevern.

Arrangøren skal ha oversikt over hvem som er til stede, for å kunne bistå kommunen ved en eventuell senere smitteoppsporing etter smittevernloven § 3-6. Dersom det for å finne tilbake til deltakerne, er nødvendig å nedtegne en egen oversikt over de tilstedeværende med kontaktopplysninger, skal oversikten oppbevares på en forsvarlig måte og slettes etter 14 dager. Arrangøren skal

informere de som er til stede om at det nedtegnes en egen oversikt og hvor lenge den oppbevares

Det kan vurderes om det er nødvendig med avstandskrav på arrangementer. Dersom det stilles krav om at de som er til stede skal holde avstand, bør det vurderes om det er behov for unntak for visse persongrupper eller i visse situasjoner.

Forslag til bestemmelse er hentet fra den opphevede covid-19 forskrift § 13c og 13b fjerde ledd, men er mindre detaljert:

§ Krav til avstand på arrangementer

Arrangøren skal sørge for at publikum[og/eller deltakere] på arrangementer kan holde minst 1 meters avstand til andre som ikke er i samme husstand.

Hvis det er nødvendig for å utøve aktiviteten kan arrangement gjennomføres selv om kravet til avstand ikke overholdes for:

- a) utøvere på kulturarrangementer.*
- b) utøvere, støtteapparat og dommere ved gjennomføring av idrettsarrangement.*
- c) deltakere på, og arrangører av, arrangement i tilknytning til skolelignende fritids- eller ferietilbud.*
- d) deltakere på religiøse seremonier som krever fysisk nærhet i kortere perioder*
- e) deltakere på kurs som krever fysisk nærhet som er nødvendig for sertifisering eller godkjenning av yrkesutøvelse*
- f) personer i samme kohort i barnehage eller barneskole.*

Dersom det anses nødvendig å begrense alkoholservering ved serveringssteder (se punkt 8.7 nedenfor), bør dette samtidig vurderes innført for arrangementer med skjenkebevilling. Dersom det i tillegg anses nødvendig med krav til sitteplasser på arrangementer med skjenkebevilling kan dette vurderes inntatt i samme bestemmelse.

Forslag til forskriftstekst:

§ Krav til bordservering og innslippsstopp ved arrangementer med skjenkebevilling

Arrangementer som har skjenkebevilling, skal kun servere alkohol ved bordservering og gjester skal ikke slippes inn etter kl. X. [Det skal være sitteplasser til alle gjester.]

Begrensninger i sammenkomster i private hjem

Et forbud mot sammenkomster med flere enn et visst antall personer i private hjem mv. vil være inngripende og det skal mer til for at et slikt tiltak er nødvendig og forholdsmessig enn begrensninger i sammenkomster som avholdes andre steder.

Forslag til forskriftsbestemmelse:

Det er ikke tillatt å [arrangere] [delta på] sammenkomster som finner sted i eller i tilknytning til en privat bolig eller fritidsbolig, og der flere enn [antall] personer fra forskjellige husstander er til stede samtidig.

Dersom det er behov for å stille krav til gjennomføringen, av sammenkomster, eksempelvis avstandskrav, i private hjem e.l., kan det utformes slik:

- a) Den som arrangerer en sammenkomst som finner sted i eller i tilknytning til en privat bolig eller fritidsbolig, og der [flere enn [antall]] personer [fra ulike husstander] er til stede samtidig, skal sørge for at de som er til stede, skal kunne holde minst 1 meters avstand til andre som ikke er i samme husstand*
- b) ha oversikt over hvem som er til stede, for å kunne bistå kommunen ved en eventuell senere smitteoppsporing etter smittevernloven § 3-6*
- c) [eventuelle andre krav som anses nødvendige]*

8.3 En-til-en-virksomheter utenfor helsetjenesten

Ved et stort smitteutbrudd i kommunen, kan det være behov for tiltak rettet mot virksomheter med en-til-en kontakt, for eksempel frisører, tatovører, hudpleiere mv. Dette kan for eksempel gjøres ved enkeltvedtak eller forskrift om pålegg om bruk av munnbind, forbud mot servering av mat og drikke til kundene eller krav om å redusere/fjerne behandlingstilbud som innebærer nær ansikt-til-ansikt kontakt. I smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b jf. § 1-5 er det hjemmel for å innføre slike tiltak, se nærmere omtale i pkt. 4.3.

Det bør vurderes om det er behov for egne tiltak for helsetjenester utenfor spesialisthelsetjenesten.

Forslag til utforming av bestemmelse

Virksomheter som tilbyr frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingstjenester mv skal sørge for at ansatte bruker munnbind når de ikke kan holde minst én meter avstand til andre. Plikten til å bruke munnbind gjelder ikke for de som av medisinske eller andre årsaker ikke kan bruke munnbind.

Virksomheter [som tilbyr frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingstjenester mv] skal, til bruk ved eventuell smitteoppsporing utført av kommunen etter smittevernloven § 3-6, ha kontakthinformasjon til kunder som har mottatt tjenester to uker tilbake i tid. Virksomheten skal ha oversikt over hvor kunden mottok tjenester og hvilke ansatte som har ytt tjenester til hver kunde. En slik særlig oversikt skal oppbevares på forsvarlig måte og slettes to uker etter utført tjeneste. Virksomhetene skal informere kundene om dette.

Virksomheter [som tilbyr frisør-, hudpleie-, tatoverings- og hulltakingstjenester mv] skal ikke servere mat eller drikke til kunder.

8.4 Tiltak i barnehager og skoler

I en normal hverdag med økt beredskap drives skoler og barnehager i utgangspunktet som før pandemien, og smittevernet ivaretas gjennom grunnleggende smitteverntiltak. Skoler og barnehager har krav til smittevern faglig forsvarlig drift i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler §§ 13 og 17.

Gjennom pandemien har skoler og barnehager hatt egne smittevernveiledere. Disse inneholder én generell del med de grunnleggende smitteverntiltakene og én del med kontaktreduserende tiltak. De kontaktreduserende tiltakene kan justeres etter smittesituasjonen, det er dette som er grunnlaget for trafikklysmodellen.

Trafikklysmodellen er et verktøy for kommunen ved spesielle behov for tiltak i skoler og barnehager, eksempelvis dersom helsevesenets kapasitet er truet. Tiltakene bør inngå i en pakke hvor det også settes inn tiltak rettet mot større deler av befolkningen og samfunnet som en helhet.

Dersom det er nødvendig å iverksette tiltak som begrenser aktivitet i barnehager og skoler som innebærer at de får et tilbud som ikke er i samsvar med opplæringsloven eller barnehageloven, må det treffes enkeltvedtak eller forskrift om dette. Tiltakene på gult og rødt nivå vil normalt innebære at skoler og barnehager ikke kan gi fullverdige tilbud og forutsetter derfor at beslutningen fastsettes i forskrift eller enkeltvedtak. I smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b jf. § 1-5 er det hjemmel for å innføre slike tiltak, se nærmere omtale i pkt. 4.3.

Forslag til utforming av vedtak om stengning av skoler/barnehager:

[Skoler, barnehager] skal [holde stengt] til xx.xx.2021.

Det skal opprettholdes tilbud for barn opp til 12 år til personell i helse- og omsorgstjenesten, transportsektoren, andre kritiske samfunnsfunksjoner eller kritiske virksomhetsfunksjoner.

Barn og unge med særlige omsorgsbehov som ikke kan ivaretas når virksomhetene holder stengt, skal fortsatt gis tilbud.

Forslag til utforming ved begrensning av aktivitet i skoler/barnehager i tråd med trafikklysmodellen:

[Skoler, barnehager] kan kun holde åpent dersom det iverksettes tilstrekkelige kontaktreduserende tiltak.

[Skoler, barnehager] kan redusere tilbudet slik at driften er i tråd med [gult/rødt] nivå i Trafikklysmodellen

for[barnehager/barneskolen/ungdomsskolen/videregående skole] som utgis av Helsedirektoratet.

8.5 Universiteter og høyskoler

Ved smittespredning i kommunen, kan det være behov for å innføre tiltak ved universiteter og høyskoler. Mulige tiltak kan være innføring av avstandskrav, undervisning i mindre grupper, oppfordring til delvis digital undervisning og å unngå større arrangementer. Tiltak som gjelder jevnlig testing av studenter kan også være aktuelt. I smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b jf. § 1-5 er det hjemmel for å innføre slike tiltak, se nærmere omtale i pkt. 4.3.

Det kan være relevant å gjøre unntak fra stengningspåbud for enkelte typer lokaler eller for studenter som har særlig behov for tilgang til lokalene, eksempelvis under forutsetning av at det gjennomføres jevnlig testing.

Forslag til utforming

Universiteter, høyskoler og fagskoler [og eventuelle andre typer undervisningsvirksomheter] skal holde sine lokaler stengt for elever og studenter, slik at undervisningen skjer digitalt. [Tilsvarende gjelder lokaler som benyttes ved kursaktivitet under studieforbund og Kompetanse pluss.]

[Biblioteker og lesesaler ved] universiteter, høyskoler og fagskoler kan holde åpent for studenter som testes jevnlig for covid-19 i samsvar med råd fra smittevernmyndigheten i kommunen.

8.6 Tiltak om munnbind

Bruk av munnbind skal ikke erstatte, men kan være et supplement til andre smitteverntiltak. Folkehelseinstituttet har omtale av munnbind på sine nettsider¹⁵.

For å dempe det generelle smittepresset ved uakseptabel sykkelighet i befolkningen, økt belastning på helse- og omsorgstjenestene eller deler av disse, og sykefravær i viktige tjenester som følge av covid-19, kan bruk av munnbind anbefales eller påbys brukt i situasjoner hvor det ikke er mulig å opprettholde 1 meters avstand ut over kortvarige passeringer.

Terskelen for når tiltaket er aktuelt er ikke absolutt, og må blant annet vurderes i forhold til trendutvikling, om det er avgrensede utbrudd og lokale forhold. Bruk av munnbind kan ikke erstatte, men kan være et supplement til de andre grunnleggende smitteverntiltakene.

¹⁵ www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/munnbind-i-befolkningen/

Tiltaket kan besluttes av kommunen med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a, jf. smittevernloven § 1-5. Tiltaket bør først iverksettes som en anbefaling, slik det er forutsatt i § 1-5 gjennom krav om frivillig medvirkning. Det frarådes å la påbudet gjelde barn under 12 år og personer med medisinske tilstander som vil ha unødig ulempe av å bruke munnbind.

Bestemmelser kan for eksempel utformes slik:

Personer over [12 år] skal benytte munnbind [i taxi for sjåfør og passasjerer] ved [alle kollektivreiser til/fra/i [region], innendørs [på butikker, på serveringssteder der man ikke sitter ved bord] når man ikke kan opprettholde minst 1 meters avstand ut over kortvarige passeringer til andre enn husstandsmedlemmer. Påbudet gjelder ikke for personer med medisinske tilstander som vil ha unødig ulempe av å bruke munnbind.

Personer over [12 år] skal benytte munnbind innendørs [på butikker, på serveringssteder der man ikke sitter ved bord] når man ikke kan opprettholde minst 1 meters avstand til andre ut over kortvarige passeringer enn husstandsmedlemmer. Påbudet gjelder ikke for personer med medisinske tilstander som vil ha unødig ulempe av å bruke munnbind.

8.7 Tiltak som begrenser serveringssteders virksomhet

Kommunen kan vurdere å innføre krav til serveringssteder eller begrensninger i driften dersom smittesituasjonen i kommunen tilsier det. Det kan for eksempel innføres avstandsbegrensning, registrering av gjester, justering av lydnivået slik at man kan snakke sammen med en meters avstand, krav om sitteplass eller krav om bordservering. Videre kan skjenkestopp for en begrenset periode, andre begrensninger i skjenketid, stans i innslipp av gjester på et tidlig tidspunkt eller andre begrensninger for serveringssteders virksomhet være aktuelt. Tiltaket kan besluttes av kommunen med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav b jf. § 1-5.

Det har vært ulike tiltak rettet mot serveringssteder, blant annet såkalt nasjonal skjenkestopp ved serveringssteder og arrangementer med skjenkebevilling, begrensning i form av at serveringssteder som har skjenkebevilling ikke skal slippe inn gjester etter et gitt tidspunkt, for eksempel kl. 22.00, og vilkår om matservering.

Det har også vært krav om at serveringssteder med skjenkebevilling skal registrere kontaktopplysninger til de gjestene som samtykker til det for å kunne gjøre smitteoppsporingsarbeid enklere. Reglene bør også omfatte private sammenkomster på serveringssteder og sees i sammenheng med eventuelle antallsbegrensninger dersom det er aktuelt.

Dersom det innføres et slikt innslippstopp og bordserveringskrav på serveringssteder, bør det samtidig vurderes innført for arrangementer som har skjenkebevilling.

Forslag til utforming

En bestemmelse om serveringssteders registreringsplikt, samt avstandskrav, kan for eksempel se slik ut:

Serveringssteder, som restaurant, kafe, bar, og diskotek, skal sørge for at besøkende og personell holder 1 meters avstand til personer i annen husstand.

Serveringssteder som har skjenkebevilling, skal registrere kontaktopplysninger til de gjestene som samtykker til det. Med kontaktopplysninger menes informasjon som gjør det mulig å komme i kontakt med gjesten, for eksempel telefonnummer. Serveringsstedet skal også registrere dato og tidspunkt for besøket, og om mulig plassering i lokalet. Kontaktopplysningene skal kun brukes for å bistå kommunen ved en eventuell senere smitteoppsporing etter smittevernloven § 3-6. Ved forespørsel skal opplysningene utleveres til dette formålet. Opplysningene skal oppbevares forsvarlig og slettes etter 14 dager. Serveringsstedet skal informere den som registreres om formålet med registreringen og hvor lenge kontakthinformatjonen oppbevares

Det kan også vurderes om det i tillegg bør innføres innslippstopp og krav til bordservering av alkohol. For eksempel kan det da tillegges et ytterligere ledd i overnevnte forslag, slik:

Serveringssteder som har skjenkebevilling skal kun servere alkohol ved bordservering og det skal være sitteplasser til alle gjester. Gjester skal ikke slippes inn etter kl. X.

Ved behov for reduksjon i skjenketider, kan dette eksempelvis gis slik:

Utøvelse av skjenkebevilling etter alkoholloven [kapittel 4 og 5] skal opphøre kl. xx.xx. Konsum av utskjenket alkoholholdig drikk må opphøre senest 30 minutter etter dette.

8.8 Tiltak om hjemmekontor og på arbeidsplasser

Hjemmekontor er et viktig tiltak dersom det er behov for for å redusere kontakt mellom personer både på arbeidsplassen og på offentlig transport. Dersom situasjonen tilsier det, kan kommunen beslutte å anbefale eller påby bruk av hjemmekontor med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a, jf. smittevernloven § 1-5. Påbud kan fastsettes ved kommunal forskrift eller enkeltvedtak.

Dersom situasjonen tilsier det, bør alle som kan ha hjemmekontor i utgangspunktet ha hjemmekontor. Det bør gjøres unntak slik at tiltaket skal fremstå forholdsmessig, eksempelvis for arbeidstakere med oppgaver som krever fysisk oppmøte. Det bør blant annet vurderes om ansatte som ikke tar kollektivtrafikk bør kunne komme på arbeidsplassen, eller om kontakten mellom arbeidstakere kan begrenses med arbeidstid på faste dager på kontoret eller lignende. Hjemmekontor bør bare benyttes der virksomheten kan opprettholde et kvalitetsmessig godt tilbud ved hjelp av digitale løsninger. I mange

tjenester, som for eksempel de som omfatter psykisk helse, sårbare brukere, fremmedspråklige, og barn og unge, er relasjonsbygging og trygging en viktig del av arbeidet, og kan oftest ikke erstattes av digitale tjenester.

Forslag til utforming av bestemmelse:

Arbeidstakere som ikke har arbeidsoppgaver som krever fysisk tilstedeværelse [eller ikke arbeider alene], skal utføre arbeidsoppgavene sine fra hjemmekontor. [Arbeidstakere som ikke reiser med kollektivtransport, kan likevel møte på arbeidsplassen].

Det kan også være relevant å innføre krav om at det skal være mulig å holde avstand på arbeidsplassen. Slike tiltak kan innføres med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a og b, jf. § 1-5.

Forslag til utforming av bestemmelse:

Virksomheter skal sørge for at det er mulig å holde minst én meter avstand ut over kortvarig passeringer for alle som er til stede på arbeidsplassen, med mindre avstandskravet medfører at arbeidet ikke kan utføres.

8.9 Tiltak som legger begrensninger på fritidsaktiviteter og idrett

Kommunen kan ut fra den lokale situasjonen vurdere om det er nødvendig å innføre anbefalinger, innføre restriksjoner for hvordan fritidsaktiviteter og treninger kan gjennomføres i en bestemt periode, eller forby f.eks. breddeidrett. Tiltak kan besluttes med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a, jf. § 1-5.

Dette kan gjelde enten kun for voksne eller også/bare for barn og unge. Det bør gjøres en grundig vurdering av om det kan gjøres begrensninger fremfor å stanse breddeidretten for barn og unge fullt ut. Det bør skilles mellom trening og konkurranser/kamper/stevner/cuper for barn og unge under 20 på bakgrunn av antallet smittekontakter de ulike aktivitetene medfører. Videre er det relevant å vurdere om tiltakene bare skal rette seg mot aktiviteter innendørs.

Kommunen kan også finne det nødvendig å innføre begrensninger for idretter hvor det ikke er mulig å overholde krav til avstand.

Forslag til utforming

En kommunal regulering kan eksempelvis utformes slik:

Personer [over xx år] som utøver idrett, bør holde minst 1 meters avstand under utøvelse av idrettsaktiviteten.

En eventuell forskriftsfesting av begrensninger i idretts- og fritidsaktivitet kan for eksempel målrettes til å gjelde organisert idretts- og fritidsaktivitet. Det bør vurderes om det bør gis unntak for særlig sårbare grupper og barn i mindre grupper.

Forslag til utforming

Det er ikke tillatt å organisere idretts- og fritidsaktivitet [for voksne og/eller barn], herunder organiserte øvelser, trening og prøver for kor, korps og teater.

Forbudet etter første ledd gjelder ikke:

- a) organisert idretts- og fritidsaktivitet for barn og unge under 20 år som gjennomføres [utendørs], så lenge dette skjer i grupper på inntil [X] personer og alle deltakerne kommer fra samme kommune.*
- b) organisert idretts- og fritidsaktivitet for personer med rusproblemer eller alvorlig psykisk sykdom, så lenge dette gjennomføres utendørs, skjer i grupper på inntil [X] personer.*
- c) organisert trening for toppidrettsutøvere.*

8.10 Tiltak rettet mot steder der mange mennesker møtes

Kommunen kan ut fra den lokale situasjonen vurdere at konkrete virksomheter der mange mennesker møtes, bør pålegges begrensninger i aktivitet eller stenge for en kortere periode, fordi slike møteplasser har stort potensial for smittespredning. Tiltak kan beslutes med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav a og/eller b, jf. § 1-5.

Det kan dreie seg om for eksempel svømmehaller, treningssentre, idrettshaller, museer, biblioteker, bingohaller, butikker, kjøpesentre og andre offentlige steder der mange møtes innendørs.

Det bør vurderes konkret om det skal gis unntak for enkelte aktiviteter, se eksempler nedenfor. Det kan også vurderes begrensninger i åpningstid eller hvor mange personer det bør tillates samtidig i de aktuelle virksomhetene eller aktivitetene.

Forslag til utforming

Stenging av enkelte virksomheter

[Treningssentre, idrettshaller, museer, biblioteker, bingohaller, butikker, kjøpesentre, x, y] skal holde stengt.

[Svømmehaller, spaanlegg, hotellbasseng, badeland] skal holde stengt for aktivitet i vann, [likevel slik at følgende tilbud kan holde åpent:

- a) skolesvømming, svømmekurs, svømmetrening og konkurransesvømming med arrangør*

- b) rehabilitering og opptrening som tilbys individuelt eller i mindre grupper med arrangør*
- c) annen individuell behandling som det kan bestilles time til og hvor bad er en del av behandlingen.]*

Med hilsen

Kari Sønnerland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Vegard Pettersen
spesialrådgiver

Vedlegg: Mal for enkeltvedtak

Kopi:

Departementene
Folkehelseinstituttet
Helsedirektoratet
KS
LO
NHO
Virke

Vedlegg: Mal for enkeltvedtak

Vedtak om smittekarantene etter smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d

Du er pålagt smittekarantene i [x døgn]

[XXX] kommune har [dato] fattet vedtak med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d om at:

[Personen], ilegges smittekarantene fra [dato til dato].

Du kan teste deg ut av smittekarantene med negativt resultat fra PCR-test tatt mellom [xx og xx] døgn etter siste nærkontakt med en smittet person.

Dersom du utvikler akutt luftveisinfeksjon, med feber, tung pust eller hoste, må du teste deg for covid-19 med PCR-test.

Når du er i smittekarantene, skal du oppholde deg i eget hjem, eller på annet egnet oppholdssted der det er mulig å unngå nærkontakt med andre, med enerom, eget bad, og eget kjøkken eller matservering. Du kan bare oppholde deg utenfor hjemmet eller oppholdsstedet hvis du kan unngå nærkontakt med andre enn dem du bor sammen med. Du kan ikke være på en arbeidsplass der også andre oppholder seg, på skole eller i barnehage. Du skal ikke bruke offentlig transport.

Rettslig grunnlag for vedtaket

Smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d, jf. § 1-5.

Det følger av smittevernloven § 1-5 at tiltak skal være basert på en klar medisinsk faglig begrunnelse, være nødvendig av hensyn til smittevernet og anses tjenlige etter en helhetsvurdering.

Begrunnelse for vedtaket

En person du har hatt nærkontakt med [dato] fikk påvist covid-19 [dato].

Vilkårene i smittevernloven §§ 4-1 og 1-5 antas å være oppfylt på bakgrunn av følgende vurdering:

Smittekarantene er et målrettet tiltak som retter seg mot personer som er antatt smittet etter nærkontakt med bekreftet smittet person, og tiltaket er medisinsk faglig begrunnet. Det anses nødvendig med smittekarantene i dette tilfellet fordi [nærmere begrunnelse for vedtaket, kan for eksempel være:

- [Omtale av smittesituasjonen i kommunen, for eksempel med tanke på utbredelse, kapasitet i helsetjenesten mv.]

- [Omtale av medisinskfaglige forhold som tilsier at smittekarantene er nødvendig.
F.eks. vaksinedekning/andre risikomomenter i den berørte virksomheten eller miljøet.]
- [Dette krever tiltak som effektivt hindrer videre spredning.]

Andre og mindre inngripende tiltak enn smittekarantene antas ikke å hindre videre spredning i tilstrekkelig grad. Tiltaket anses derfor nødvendig av hensyn til smittevernet og tjenlig etter en helhetsvurdering av nåværende situasjon.

[suppleres med konkret vurdering]

Klage på vedtaket sendes kommunen

For saker etter smittevernloven gjelder den alminnelige klagefristen i forvaltningsloven § 29, som er tre uker fra du har fått underretning om vedtaket. Det er statsforvalter i [fylket] som etter smittevernloven § 8-3 er klageinstans for vedtak om smittekarantene.

Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser

Oktober 2021

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en ny veileder om de nye reglene i kommuneloven kapittel 25 om internkontroll.

Internkontroll er viktig i det interne arbeidet i kommuner og fylkeskommuner. Internkontroll bidrar til å sikre oversikt, god egenkontroll og gode tjenester til innbyggerne i tråd med lovkrav.

De nye bestemmelsene i kommuneloven gjelder for internkontroll med kommuneplikter på de fleste sektorer i kommuner og fylkeskommuner (bortsett fra helsesektoren). Reglene skal sikre en helhetlig og samordnet internkontroll ved at reglene nå er samlet i kommuneloven i stedet for i en rekke sektorlover. Det er derfor viktig at reglene tolkes likt på alle sektorer og av alle brukere.

Denne veilederen gir en fremstilling av reglene i kommuneloven kapittel 25 og tolkningen av disse basert på lovens forarbeider.

Veilederen finner du [her](#)

Arbeidsgiver skal informere arbeidstakerne om ledige stillinger i virksomheten

Kommunal Rapport 18.10.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

En avdelingsleder ble ansatt uten at andre ansatte skal ha fått vite at stillingen var ledig. Er det greit?

SPØRSMÅL: Eg har fått høyre frå ein tilsett ved eit bufellesskap i kommunen at ho og fleire kollegaer vart overraska over at avdelingsleiar sluttar og at kommunen har tilsett ny, ettersom ingen angiveleg har blitt informerte om dette. Ingen utlysing, verken eksternt eller internt, har funne stad.

Ansvarleg avdelingsleiar visar til at kommunen nyleg har hatt eksterne utlysingar av to andre avdelingsleiarstillingar i same eining - altså stillingar ved to andre bufellesskap, og at når leiaren ved førstnemnte bufellesskap hadde fått den eine av dei to utlyste stillingane, trong kommunen å fylle stillinga hans ved dette andre bufellesskapet.

Administrasjonen og hovudtillitsvalt konkluderte med at dei da kunne bruke søkjarlistene for dei allereie utlyste stillingane, og rekruttere blant dei som framleis var interesserte i jobb, på bakgrunn av at stillingane vert vurderte til å vere forholdsvis like.

Er dette brot på arbeidsmiljøloven [§ 14-1](#), eller eit lovleg unnatak frå informasjonsplikten?

SVAR: Arbeidsmiljøloven [§ 14-1](#) er en bestemmelse om plikt for arbeidsgiver til «å informere arbeidstakerne om ledige stillinger i virksomheten», noe som Sivilombudet fastslår i en uttalelse 12.jan. 2017 innebærer en plikt til å utlyse stillingen internt. Noen tilsvarende bestemmelse om plikt til å foreta eksternt utlysing har vi ikke her, men ombudet legger til grunn at det følger av det ulovfestede «kvalifikasjonsprinsippet» og «likhetshensyn» at som alminnelig regel må også slik utlysing benyttes, «slik at aktuelle kandidater får en oppfordring til å søke eller melde sin interesse».

Det eneste unntaket fra dette er hvis det foreligger «saklige hensyn som må tillegges avgjørende vekt i favør av å unnlate dette». Sentrale momenter ved denne vurderingen vil være stillingens karakter og varighet, eventuelt tilsettingens varighet, om behovet for tilsetting i den aktuelle stillingen er akutt, og om den som er påtenkt til stillingen har konkurrert om samme eller tilsvarende stilling etter eksternt utlysning tidligere.»

Ut fra det som her er opplyst, ser det ut som om kommunen ikke hadde tilstrekkelig gode grunner for å unnlate eksternt utlysing, og at det i alle fall var et klart brudd på arbeidsmiljøloven at man ikke engang lyse stillingen ut internt.

Gjelder regler om habilitet også ved orienteringssaker?

Kommunal Rapport 01.11.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Bør inhabile også fratre når kommunestyret behandler en orienteringssak?

SPØRSMÅL: Skal habilitetsspørsmål behandles på samme måte som ellers når det er orienteringssaker?

SVAR: Spørsmål om inhabilitet kommer normalt bare på spissen når det skal treffes eller er truffet en «avgjørelse». Men inhabilitetsreglene gjelder etter [forvaltningsloven § 6](#) innledningen fra man begynner å «tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse», noe som betyr at man må følge dem helt fra det første innledende trinn i saksbehandlingen.

Når kommunestyret eller annet folkevalgt organ får en orientering fra administrasjonen, ligger det normalt i kortene at dette gis fordi det angår organets ansvarsområde, og orienteringen gis for at det skal være mulig for organet å reagere og forholde seg til det som blir orientert om.

Min vurdering er derfor at det vil være riktig å se slike orienteringer som potensielle innspill til eller reaksjoner på «avgjørelser», og at folkevalgte som er inhabile, derfor må fratre organet når slik orientering gis og eventuelt kommenteres eller debatteres.

Kan man holde kommunestyremøte utenfor kommunegrensene?

Kommunal Rapport 08.11.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Kommunen har plikt til å legge til rette for at allmennheten kan være til stede under møter i folkevalgte organer. Men hva hvis møtet strømmes på internett?

SPØRSMÅL: Kommuneloven kapittel 11 inneholder saksbehandlingsregler for folkevalgte organer. Det følger av loven [§ 11–2](#) at «folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter».

Hovedregelen er at møtene holdes for åpne dører, jf. [§ 11–5](#). Unntak må ha hjemmel i lov.

Fra tid til annen vet vi at det ikke sjelden avholdes strategisamlinger, orienteringsmøter o.l. for kommunestyret sammen med administrasjonen og evt. andre, utenfor kommunegrensene.

Loven har ingen bestemmelser om hvor møtene skal holdes, og departementet har i en tolkningsuttalelse (30.06.2015 sak 96/8689) skrevet at man ikke uten videre kan si at det er brudd på loven å legge et møte utenfor kommunens grenser.

Men dersom valg av møtested gjør at publikum rent faktisk ikke er i stand til å møte fram som tilhørere under møtet, kan dette være i strid med intensjonene i kommuneloven selv om at møtet formelt er åpent for publikum.

Departementet har i en annen uttalelse (25.05.2020 sak 20/2673-2) også skrevet at utgangspunktet må være at allmennheten har rett til å være til stede i samme lokaler som organet under møtets gang, og at dersom denne rettigheten skal kunne begrenses, må det foreligge et grunnlag som begrenser denne rettigheten.

Videre skriver de at kommunen har en aktivitetsplikt. I denne plikten ligger det at kommunen må vurdere om det er mulig å finne egnede lokaler som kan bidra til at allmennheten kan være fysisk til stede.

Spørsmålet vårt blir derfor hvor langt denne aktivitetsplikten strekker seg? Når et kommunestyre flytter møtet utenfor kommunegrensene – er det da egentlig lagt til rette for at allmennheten kan være fysisk til stede? Bør det ikke i hvert fall sørges for at møtet er tilgjengelig for strømming via internett?

SVAR: Når det er fastsatt at møter i folkevalgte organer som alminnelig regel skal være åpne for publikum, ligger det i dette klart nok en forutsetning om at det skal være praktisk mulig for innbyggerne av kommunen å følge forhandlingene i slike organer i sann tid.

Historisk sett var dette noe som måtte skje ved at møtene ble holdt på steder der det var rimelig greit for interesserte å møte opp, og i lokaler der det var plass til tilhørere. Da måtte kommunen sørge for at det så langt mulig var plass til alle interesserte. Møter langt utenfor kommunens grenser var dermed normalt utelukket, og det samme var bruk av møtelokaler som var så små at det var praktisk umulig å slippe inn mer enn noen ganske få tilhørere.

Moderne TV- og IT teknologi har imidlertid endre dette bildet betydelig.

For det første ble det raskt akseptert at man kunne oppfylle kravet om mulighet til å følge forhandlingene også ved å overføre disse til TV skjerm i et annet egnet lokale. Og i dag foreligger en rekke ulike typer systemer for IT-overføring med lyd og bilde av møter av denne

typen. Det innebærer at kravet om man skal skaffe store nok lokaler til å få plass til alle som har lyst til være tilhørere, langt på vei mister sin verdi som rettslig skranke for kommunens valg av møtested.

Samtidig åpner det for større frihet mht. hvor møtene holdes. Normalt vil det måtte aksepteres at man legger et møte eller annen samling til f.eks. et hotell eller møtesenter utenfor kommunen, hvis man samtidig sørger for en god overføring av lyd og bilde fra møtet på en alminnelig tilgjengelig nettside, og kunngjør dette for velgerne. Det kan stadig ikke oppstilles noe alminnelig krav om slik overføring fra alle møter og samlinger i folkevalgte organer, men hvis så ikke skjer, må kravene til hvor og i hva slags lokale man legger møter, være ganske strenge.

Jeg vil således mene at det i dag må være et alminnelig krav om strømming på nettet av møter og andre samlinger for folkevalgte organer som holdes utenfor kommunegrensen eller på andre steder som ikke kan nås lett ved offentlige kommunikasjonsmidler.

Ordfører er reklamemodell, er det lov?

Kommunal Rapport 25.10.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Kan en ordfører reklamere for butikker og annet privat næringsliv?

SPØRSMÅL: I førre veke vart ordføraren vår avbilda som modell for fleire butikkar på eit av våre lokale kjøpesenter, i samband med ein kampanje for ein kleskjede.

Ser du nokre utfordringar eller problemstillingar knytt til det å nytte ein ordførar i reklamesamanheng for privat næringsliv?

Eg tenkjer då i høve til til dømes habilitet og konkurransefortrinn.

SVAR: Det er ingen regler som forbyr en ordfører å stille opp i en slik sammenheng, med eller uten godtgjøring, men han må klart nok ikke gi inntrykk av at han opptrer på vegne av kommunen eller som ordfører.

Han bør derfor ikke la seg avbilde med ordførerkjeden i denne sammenheng. Inhabilitet blir normalt ikke et problem, men hvis reklameoppdraget fortsatt pågår eller stadig er aktuelt, eller han har mottatt betydelige beløp for dette, må det ved behandling av saker som angår de aktuelle butikkene, etter [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt, tas stilling til om dette er «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet».

Spørsmålet om det uansett er passende at en ordfører opptrer i slike sammenhenger, får man diskutere i lokalmiljøet.

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Leka kommune

Møtedato

08.12.2021

Saknr

27/21

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE - 033, TI - &17

Arkivsaknr 21/333 - 1

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger

Protokollen gjennomgås i møtet.

Vurdering

Protokollen anbefales godkjent.